

Son

Yesu pi wel wiak kutömweri sêen wê krismaki 60 pöta ök won sêen Sonök Yesuu ngön ompyaö epêt retêng äa. Son pi Yesuu ru 12 pöröakaanëpök omën pouröaan äa. Pim ngön pöt, omnarö Yesuun kön wi kosang wesak wëwë kosangët öpenëak retêng äa. Pötaanök Yesuu ya mëna pöta ngönte naën, pim ök mëea pöta ngönte äa.

Pöt epël wia.

Yesu pi Anutuu Këmët 1:1-18

Son i yamëaupre Yesuu ru wetëerö 1:19-51

Yesuu ya mënaut 2:1-12:5

Yerusalem kak Yesuu naë oröaut 13:1-19:20

Yesuu wal äak ëö pet elmëaut 20:1-21:25

Këm Ngönte wëwëetaringtak omën sak oröa

¹ Ngaan panëer kutömre yang won wiaan Këm Ngön pi wakaima. Këm Ngön pi Anuturing wakaima. Këm Ngön pi Anutu tapöp. ² Ngaan panëer pi Anuturing wë. ³ Piaripök ël epot pout ket ëauwaar. Omën nant kan naöökëlaan naaröön. Won, Anutu puuk Këm Ngön piin maan omën ël epot pout ket äa. ⁴ Pël äak pimënt wëwë pepap pël saarëen pim wëwë pötak omnarö piin kön wi ipenëak ëwa elnia. ⁵ Ëwa pepap pi ëwa elnieim wë. Pötaanök koutak ëwaat ngep naalmëëpan.

⁶ Omën namp Anutuuk wes mëen oröa yapinte Son. ⁷ Pi ëwa pöta ngönte omnaröen ök maan ëwa pepapön kön wi kosang wasëpënëak oröa. ⁸ Son pi pöp ëwa wonöp pi om ëwa pepapë ngönte ök

apënëak oröa. ⁹ Ëwa pep kë pöp pi oröak yangerakë omën pourö ëwa elnia, wë epop.

¹⁰ Anutu puuk Këm Ngön piin maan puuk yangerakë omënere omnant ket ëaup piring wëenak pit piin ewat nasën wakaima. ¹¹ Pi pimtë yang songöntak oröak wëenak omnarö pit piin ngöntre kar naalmëen ëa. ¹² Ën omën ngöntre kar elmëak piin kön wi kosang wesaurö tiar Yesuuk pimëen yaö niwasën wë Anutuu koröngre ru seim wë. ¹³ Tiar omnaröa yaaul Anutuu koröngre ru sak naön. Ëlre peparö pitëm kentöök ma könöök pël naën. Anutu puuk elniin pim koröngre ru seim wë.

¹⁴ Këm Ngön pi omën orö rëak tenim tekarak wëen ten pim ë rangiatön iteneimaut. Pi komre kolap elnieimeë ngön këet pëen ök niamaup. Ten pim ë rangiat iteneimaö pöt Anutuuk pim ru kopëtap mena.

¹⁵ Son i yamëaup pi ru pöpë songönten war wesak ök mëak epël mëea. “Omën epopön ne ngaan arën epël ök niaut. ‘Omën nem ënëm yewais pöp puukëer kaöap. Ne naaröön wiaan pi wakaimaup.’” ¹⁶ Pi komre kolap pepap yak tiar pourö pim naëlaan komre kolap kësangën yaalniin nganngan weim wë. ¹⁷ Pöt tol ëënak? Anutuuk tiarimëen tektek ngönöt pëen Moses pim moresi mowiin nina. Pël ëautak Yesu Kristo puuk komre kolap niwesak ngön këet tekeri wes nina. ¹⁸ Omën nampök Anutuun itnaangkëntak pim Ruup pimtökëer Pepapring wëaup. Pötaanök Pepapë songönte war wesak tiarën ök yenia.

*Son i yamëaupök war wesak mëea
(Matu 3:1-12; Maak 1:1-8; Luk 3:1-18)*

¹⁹ Yuta ngarangk Yerusalem kak wëaurö pit Anutuun kiri ar yaaö naröere Liwai ngönën omën narö Sonë naë wes mëen së epël pëlpël mëëa. “Ni talëp?”

²⁰ Pël maan Son pi ngep naën war wesak epël ök mëëa. “Ne Yaö Mëëaup, Kristo won.” ²¹ Pël maan pit piin kaalak epël pëlpël mëëa. “Ën ni Anutuu tektek ngön yaaö omnamp Elia ma?” Pël maan pi wonwon mëëa. Pël maan pit kaalak epël pëlpël mëëa. “Ma ni Anutuu tektek ngön yaaö omnamp tenim kor wakaima pöp ma?” Pël maan pi kaalak wonwon mëëa. ²² Pël maan pit epël mëëa. “Ën ni talëp? Tenim wes nimëauröen së ök menaan. Nim songönten ök nia. Nimtok nimtëen talëp yamëëaup?” ²³ Pël maan Son puuk epël mëëa. “Ne yang pultak wë ngön ëak epël yaaup. ‘Aköpëën kanö ngëseë.’

Ngaanëer Anutuu tektek ngön yaaö omnamp Aisaia pim tektek ngön ëa pöt nem naë kë yaarö.”

²⁴ Pël maan omën wes mëauröa naëaan Parisi ngönën omën narö pit piin epël pëlpël mëëa. ²⁵ “Ni Kristo won, ma ni Elia won ma ni Anutuu tektek ngön yaaö omnamp tenim kor wakaima pöp won ëen pöt ni tol ëënak omnarö i yamëaup?” ²⁶ Pël maan Son pi epël mëëa. “Ne omnarö i yaaptaring yamëaup. Ën omën namp arim tektrak wëen itnaangkën wë. ²⁷ Ne utpet epopök yok pangk pim ing korötepar wii nemowilngan.”

²⁸ Yotan i pouuk Petani kak Son pim omnarö i mëa lup pötak ngön pöt oröa.

Yesu Anutuu Sëpsëp Ruup

²⁹ Ëlpamök Son pi itna pöt Yesu yewaisën itenak epël mëëa. “Iteneë. Ëngkop Anutuu Sëpsëp

Ruup. Kiri ar yaaurö sêpsêp ruurö Anutuuk omnaröa ketöt won wasêpênêak pit kiri ar ë yaë ök tapêl Anutuuk tiar omnaröa ketöt puuk won niwasêpênêak wes mêen oröaup. ³⁰ Omên pipopônök ne ngaan epêl niiaut. ‘Omên nem ênêm yewais pöp puukêer kaöap. Ne naaröön wiaan pi wakaimaup.’ ³¹ Nemëntta piin köpêlêp. Pêl äautak ar Israel omnarö piin êwat sênêak i yanimê.” ³²⁻³³ Pêl niak Son pi epêl yenia. “Neenta köpêl wêênak Anutuu omnarö i momêëmêak neeaupök epêl neeaut. ‘Ni omên namp i yemomêên Ngêêngk Pulö irê rangk ngentiak öpna puopök omnarö Ngêêngk Pulö momêëmpnaap.’ Pêl neaan ne itaangkên Ngêêngk Pulö int êkêpê ök sak kutömweriaan irê pim rangk ngentiak wêa. ³⁴ Ne pöten itenak war wes niamaan. Yaap, epop Anutuu Ruup.”

Yesuuk ru kong nent koira

³⁵ Êlpamök Son pim ru naarring wê ³⁶ itaangkên Yesu kan yesên epêl ök yenia. “Iteneë. Êngkop Anutuu Sêpsêp Ruup.” ³⁷ Pêl niaan tenip kat wiak Yesuu ênêm saut. ³⁸ Pêl êên Yesu kaip ti itaangkên tenip pim ênêm yesên itenak epêl pêlpêl yenia. “Arip oröp wê yewais?” Pêl niaan tenip epêl pêêl mêëaut. “Rê yanuulaup, ni ka taltak wêaup?” ³⁹ Pêl maan Yesuuk tenipön epêl yenia. “Arip wais iteneë.” Pêl niaan tenip piiring sê ka wêauten itenak kêt taptak piiring wê ka uraut. Tenip wiap kan 4 kilok saut pötaanök.

⁴⁰ Yokot Son pim ngönte kat wiak neering Yesuu ênêm sa pöpê yapinte Entru, Saimon Pita pim nangap. ⁴¹ Pi teëntom sê pim nanêp Saimon koirak epêl ök mêëa. “Tenip Anutuu Yaö Mëëaup Kristo

koirak itenaut.” ⁴² Pël mëak Entruuk Saimon koirak Yesuu naë waisa. Pël ëen Yesuuk Saimon piin itenak epël mëëa. “Ni Saimon, Sonë ruup. Ne nim yapinte Sipas yeniak.” Yapin Sipas pötere Pita pötepar tiarim ngöntak kël.

Yesuuk Pilipre Nataniel koira

⁴³ Ëlpamök Yesu pi Kalili yangerakë sêpënëak kön wia. Pël ëak itaangkën Pilip wëen epël ök mëëa. “Ni nem ruuröaring wë.” ⁴⁴ Pilip pi Entruure Pita piarpim ka songönte Pesaita pörekaanëp. ⁴⁵ Pilip pi sê Nataniel koirak epël ök mëëa. “Ngaanëër Anutuuk ngön kosangöt Moses mangkën retëng ëëre tektek ngön yaauröa retëng ë pël äaut kat wieim pöp ten koiraut. Pöp Yesu Yosep pim ruup Nasaret kakaanëp.” ⁴⁶ Pël maan Nataniel pi epël mëëa. “Omën ompyaup ke pëlëp Nasaret kakaan naarööpanpe.” Pël maan Pilipök epël mëëa. “Wais itaampëen.” ⁴⁷ Pël mëak Pilip Nataniel koirak Yesu pim naë waisën itenak pim songönten epël yenia. “Omën yewais ëngköp pi yaap Israel omën yaapöp. Pi morököt wonöp.” ⁴⁸ Pël yeniaan Nataniel pi Yesuun epël yema. “Ni tol ëak nem songönten ëwat wëen?” Pël maan Yesuuk epël yema. “Pilipök ngön neniaan wiaan ni kem songöntak wëen itenaut.” ⁴⁹ Pël maan Nataniel kangiir epël mëëaut. “O rë yanuulaup. Ni Anutuu Ruup. Ni Israel omnaröa omën omp aköp.” ⁵⁰ Maan Yesuuk kangiir epël ök yema. “Kem songöntak wëen nem itnak niaö kot taptaan kön wi kosang yenewasën. Pötaanök ënëmak omën kaöat oröön itaampëët.” ⁵¹ Pël mëak Yesuuk kaalak rangk epël yema. “Ne yaap pan niamaan. Ënëmak ar itaangkën kutömwer kan tëen

Anutuu enselörö Omën Këep nem naë isak yeiraan itaampunëet.”

2

Yesuuk maan i yaaptak wain i sa

¹ Kët nentepar won sëen Kena kak Kalili yangerak omën namp öng mor mampënëak yaëen Yesu pim ëlëp omën pöpë kaatak wëa. ² Pël ëen Yesure pim ruurö ten këere imën nënëak tenën yas niia. ³ Pël ëen së wë wain iit won sëen Yesu pim ëlëpök piin epël ök yema. “Pitëm wain iit kos sa.” ⁴ Pël maan Yesuuk epël yema. “Öng epop, ni nem ëëma pöten kön selap ëëngan. Nem songönte tekeri wasuma akunet naën.” ⁵ Pël maan ëlëpök inëenöröen epël ök yema. “Omën nant ëënëak niaan pöt ënëm elmëen.”

⁶ Yuta omnarö tenim ngönënta wieëaul kaömp nënëak pöt mor i yairaut. Pötaanök ka pötak yang kap 6 ëak wieëa. Kap nent peö ëaan pöt 20 ma 30 kalen i ke pël wiaapnaat. ⁷ Pël ëen Yesu pi inëenöröen epël ök mëëa. “Ar i kolak lë mëen peö ëëp.” Pël maan pit kolak wais mëak peö panë ë ulmëa. ⁸ Pël ëen Yesu pi epël ök mëëa. “Ar nant kap pötëaan lë mëak wak së këere imën ngarangkëp meneë.” Pël maan pit kolak lë mëak wak së mangkën ⁹ i yaaptak wain i sa pöten kön nawiin ëa. Inëenörö i kolak së mena pörö pitökëer ëwat wëa. Pël ëen ngarangkëp pi omp öng koira pöpön ngön mëak epël mëëa. ¹⁰ “Omnaröa yaaul wain i ompyaut mangkën omën pourö nëmpënaatep tol ëënak ompyaut om wiaan wain i pasit wet rëak ningkën nak kep ëak wëënak ënëmak wain i misëng

wesaut elëep ngep äak wakaimaut wak yaën? Talëp pël yeëa?” ¹¹ Yesu pim retëng nentere nent eëpna ngës rëak Kena Kalili yangerak pim weëre kosang pet elniipënëak retëng pipët eën itenak ten pim ruurö weëre kosangö pim naë wia pël kön wi kosang wesaut.

¹² Eñëmak Yesuu elre nangre ruurö pël äak ten Kapaneam kak së oröaut. Pörek së akun wali naön.

Yesuuk ngönën tup kaöetak omnarö sum ëeim wëën waö ë mëa

(Matiu 21:12-13; Maak 11:15-19; Luk 19:45-46)

¹³ Anutuu mait elmëa akun ngëëngkët temanöm yesën ten Yesuring Yerusalem kakë saut. ¹⁴ Pël äak pörek së Anutuu ngönën tup kaöetak ilëak Yesu pi itaangkën omnarö ka lup nentak wë pol purimakaöre sëpsëpre intre pörö sum ë ën monat ngawingawi ë pël ëeim wëa. ¹⁵ Pël eën Yesu pi itenak wii koö nenges wak omënere pol purimakaöre sëpsëp pörek wëaurö waö ë mëak mon ngawingawi yauröa monat wak kömen moolëak urötta kaip ti yemoola. ¹⁶ Pël äak intörö wak ngawingawi ëeim wëauröen epël yema. “Piporö wak kama seë. Nem Pepapë tup ngëëngk epët uröm kaatë ök wasngan.” ¹⁷ Pël yemaan pim ruurö ten ngönën pepeweri ngön epël retëng ëa pöten kön wiaut. “Ne nim kaat ompyaö wiaapnaataan weë yengenti.” ¹⁸ Yesu pit waö ë momëën ngönënë kaöaröak epël yema. “Nim ten waö yaalniin pöta songönte pet elniimëën retëng weë nent pet elniin itaampun.” ¹⁹ Pël maan Yesuuk kangiir epël yema. “Ar tup epët tööl olaan pöt nook kaalak akun nentepar nent ök rëëmaat.” ²⁰ Pël maan pit epël yema. “Akun

selap pan krismaki 46 ke pël ök rëautep. Nuuk yok pangk akun nentepar nent kaalak ök ram ma?”

²¹ Yesu pim ngön mëea pöt ngönën tupten nemaan, pimtë koröpöön yema. ²² Pël äautak wë ënëmak weletakaan wal ë moulmëa akun pötak pim ruurö ten pim ngaanëer ngön ök niia pöten kön wi aut. Pël äak ten ngönën pepeweri wieëa pötere Yesuu ök niia pöteparën kön wi kosang wesaut.

Yesu pi omën pouröa songönöt ewatëp

²³ Anutuu mait elmëa akun ngëengktak Yesu Yerusalem kak wëen omën selap pim retëng weëre kosangring yaaö pötön itenak piin kön wi kosang yemowas. ²⁴ Pël ëen Yesu pi pitëm songönten ewat wëa. Pötaanök pitëm piin kön wi kosang yemowas pöten yaap newasën yaë. ²⁵ Pël ëen nantön köpël naënëp yak omnaröak ök nemaan wiaan pimtök pitëm lupötë iten pet ira.

3

Yesu pi Nikotimasring ngöngön äa

¹ Omën namp wëa yapinte Nikotimas, pi Parisi ngönën omën, Yuta omnaröa kaö namp. ² Pi röök nentak Yesuu naë së epël mëea. “Rë yanuulaup, niin ten ewat wë. Anutuuk ni ten rë niulömëak wes nimëaup. Anutu omën nampë naë won wiaan yok pangk nim yaën epël retëng it ngolöp nent naëpan.”

³ Pël maan Yesuuk kangiir epël ök mëea. “Ne yaap pan niamaan. Namp pi ngolöp wesak yawilën wëwë kosangtak öpna pöp Anutuuk wa ngaöök mëepnaap. Pël naënëpök yok pangk naëpan.” ⁴ Pël maan Nikotimas pi epël mëea. “Tol äak omën namp pi kaö saupök ngolöp wesak wilëpën? Ma kot sak

kaalak ëlëpë lupmeri ilaan ngolöp wesak wilëpën ma?” ⁵ Pël maan Yesuuk kangiir epël mëëa. “Yaap pan niamaan. Namp pi iitere Pulöök elmëën ngolöp wesak yawilën wëwë kosangtak naön ëëpna pöp Anutuuk wa ngaöök namëëpan. ⁶ Omën kepëtakaan wilëpna pöp omën möönre koröp pëën wak öpnaat. Ën Pulöök elmëën ngolöp wesak wilën wëwë kosangtak öpna pöp Pulöökë weëre kosang wak öpnaap. ⁷ Ni nem ngolöp wesak wilën wëwë kosangtak ön pël ök yeniak pötaan yaan sak ëëngan. ⁸ Kentö pi pintë yamöaul yamö. Pël ëak omnant pout ëtëp ë yesën nga ngönpel pëën kat yawiin. Ën songönte tarëkaan oröak yewais ma tarëk së pet yair pöt ni köpël wëën. Omën Pulöök elmëën ngolöp wesak wilën wëwë kosangtak öpnaarö pit tapël ëëpnaarö. Ni Pulöökë yaë pöten köpël wëën pötaanök.” ⁹ Pël maan Nikotimas kangiir epël mëëa. “Pöt tol ëak pël ëëpën?” ¹⁰ Pël maan Yesuuk epël mëëa. “Ni Israel omnaröa rë yanuula kaö nampök tol ëënak köpël yaën? ¹¹ Ne yaap pan niamaan. Omnant tenim itenak kat wiak pël yaautön yeniak. Ök yeniaan ar kasëng yemengkaurö. ¹² Ne yangerakë omnantëël niaanakta ar kön wi kosang newasën yeë. Pötaanök kutömweriil ko wesak niamaatep ar pötön köök kön wi kosang newasën ëën sa. ¹³ Arëkaan namp kutömweri nawisën Omën Këëp nemtokëër kutömweriaan yangerakël irëaup. ¹⁴ Ngaan Moses puuk yang pultak kamal könöp ket ëak këraarak möak wesir ulmëa pöta ök Omën Këëp ne tapël elnëëpnaat. ¹⁵ Pël ëën neen kön wi kosang newasëpnaarö wëwë kosangtak öpnaarö. ¹⁶ Anutu pi yangerak omnarö lup

sant elniak pim Ru kopëtap wes nemëen irëaut. Pötaanök narö ar neen kön wi kosang newasënëerö kö nasëngan, wëwë kosangtak önëerö. ¹⁷ Ruup ne ngön ë pet yairauröa yaë pöl elniimëak won, omnarö utpetetakaan kama niömëak Anutuuk wes nemëen irëaut. ¹⁸ Pötaanök namp pi kön wi kosang newasëpnaap pi ngön ya nampan. Ën namp pi kön wi kosang nenewasën ëëpna pöp pi kö sëpënëak ngön ë pet irën wë. Pöt tol ëënak? Anutuu Ru kopëtap neen kön wi kosang nenewasën ëa pötaanök. ¹⁹ Ngön ya mëmpna pöta songönte epël. Yesu pi ëwa pepap yangerak oröak wëënak omnarö pit pim ëwa pöten itaampnaaten kaaö ëen kouten kent ëa. Pöt pitëm wëwëet utpet pötaanök ëwaaten kaaö ëa. ²⁰ Omën utpetat yaaurö pit ëwaaten kaaö yaë. Pit pitëm yaaut tekeri sëpan pötaan kas ëak ëwaatak naaröön yaë. ²¹ Ën namp pi këet ngar öpna pöp ëwa pöt temanöm wasëpnaap. Pël ëen pim omnant yaaut Anutu pim ngönta ököök ima pöta songönte tekeri sëpnaat.”

Sonök Yesuu songönte war wesak ök mëea

²² Pël mëak Yesu pi pim ruurö tenring Yutia yangerakël saut. Pörek së wë omnarö i momëaut. ²³ Inon kak, Selim kak naë pörek i kësang wieëa. Pötaanök omnarö sëen Son piita i momëeim wëa. ²⁴ Akun pötak Erot pi Son wii kaatak nemoulmëen wiaan pël ëa.

²⁵ Pörek Sonë ru naröere Yuta omën namp pitëm i yamëa pötaan neneren ngön nga ela. ²⁶ Pël ëak pit Sonë naë së piin epël ök mëea. “Rë yanuulaup, ni omën namp ngaantak Yotan i pouuk niiring wë pim songönte war wesak ök mëean pöpön kön

wiaan ma? Omën pöpök omën i yemomëen omën pourö pim ngësäl sa pet yair.” ²⁷ Pël maan Sonök kangiir epël mëä. “Pi yok pangk yaë. Anutuuk omën namp omnant ëëpënëak weëre kosang nemangkën wiaan pimtök yok pangk naëpan. ²⁸ Arimtokëer ëwat wë. Ne ngaan epël niiaut. ‘Ne Yaö Mëëaup, Kristo won. Pi tapöpëen wet rëak wes nemëaup.’ ²⁹ Omën namp pim öng yaup koirën pöt öngöp pimtë naë së öpnaat. Pël ëen ompöpë karip pi naë wë pim ngöntöpë ngönte kat wiak ërëpërëp ëëpnaat. Pöta ök omnarö Yesuu naë yesën itenak nem lupmer ërëpsawi kaö yeë. ³⁰ Puukëer isëp. Ne irem.”

³¹ Omën ngaarëkaan irëaup pi omnant pout il niwesaup. Omën yangerakaan oröaup pi yangerakaanëp. Pi yangerakë omën epotëel ngön apnaat. Omën kutömweriaan irëaup pi omën epot pout il niwesaup. ³² Pi pim omnant itaampööre kat wi äautön ök yeniaanak omën narök kat wiak kön wi kosang newasën yeë. ³³ Omën namp pi kat wiak kosang wasëpnaap Anutuu ngönte këet pöt pet yaalmë. ³⁴ Anutu pim wes mëen waisa pipop pim Pulö mangkën peö ëaup. Pötaanök pi Anutuu ngön këet ya. ³⁵ Anutu pi pim Ruup lup sant elmëak ngarangk elniipënëak omnant pout pim moresi mowia. ³⁶ Pötaanök namp pi Ruupön kön wi kosang wasëpna pöp wëwë kosangtak wakaim öpnaap. Namp pi Ruupë këm ngönta ënëm naën ëëpna pöp pi wëwëet naön ëëpnaap. Anutu pim ya këlangönte pim rangk wiakaim wiaapnaat.

Yesu pi Sameria öngöpring ngönaak ëa

¹ Akun pötak Parisi ngönën omnarö pit ngön nent epël kat wia. “Yesu pi omnarö kësang pan i momëën pim ënëm yesën Sonë ruurö il yemowas,” pël kat wia. ² Pöt Yesu pi won, pim ruurö tenimënt omnarö i momëimaut. ³ Pël ëën Yesu pi ngön pöt kat wiak ten Yutia yangerakaan kaip tiak kaalak Kalili yangerakël saut. ⁴ Tenim kan sa pö Same-ria yangerak oröak seëau. ⁵ Pöök yesem Sameria yangerak ka naö Saika pël yamëëa pöök së oröaut. Ka pö Yakop pim ruup Yosep pim yang mena pöra naë wieëa. ⁶ Ka pöökë naë Yakop pim i öngöp ngaanëer tëau wieëa. Ten kan im Yesu koröpön ëën itaangkën këtëp luptak wëen i öngöp pöökë pourak wel aisëak kë yes.

⁷⁻⁸ Kë yesem wëen pim ruurö ten ka pöökë omnaröa ngësë kaömp sum ëënëak saut. Pël ëën pimënt wëen Sameria kak pörekaan öng namp i kolöpënëak sa. Së pim naë oröa. Pël ëën pi öng pöpön iit nëmpënëak kimang mëëa. ⁹ Pël maan öngöpök epël mëëa. “Ni Yuta omnampök yaanëp ne Sameria öngöppe. Tol ëënak neen i kimang yenëaan?” Pim mëëa pöt Yuta omnaröere Sameria omnarö pit omnant ngawi naën yeëa. Pötaanök mëëa. ¹⁰ Pël maan Yesuuk epël ök mëëa. “Ni Anutuu omën ompyaut nimpna pöten ëwat wë omën niin i kimang yeniak epop neen ëwat wëen talte neen kimang neaan nook i omnaröa kol mangkën nak wëwë kosangta yaö sëpna pöt nimp.” ¹¹ Pël maan öngöpök epël mëëa. “Omën kaöap, ni i kepit wonöpök ëaanëp öngöp epö wali panëööp nim i won nasën yaaut yaan pipët tarëkaan öm?

12 Tenim äap Yakop puuk i öngöp epö tæk pimëntre pim ruuröere pim pol sêpsêpre purimakaö pörö neimau. Nuuk Yakop il mowesak i won nasën yaaut koiröm ma?” 13 Pël maan Yesuuk kangiir epël mëëa. “Omën i öngöp epöökaan yena piporö pourö kaalak iiten ëëpnaarö. 14 Ën omën nook iit ningkën nënëerö kaalak iiten naëngan. I köloköta olaim wë pöl arim lupötë wieë pötë menmen eim wëën ar wëwë kosangtak önëerö.” 15 Pël maan öngöpök epël mëëa. “Omën kaöap, i nim yaan pit nan. Pël ëën ne i pipët nak kaalak iiten naën ëëmaan. Pël äak eprek wais yokola pöt sêp wamaan.”

16 Maan Yesuuk epël mëëa. “Ni sê nim ompöp koirak epël waiseë.” 17 Pël maan öngöpök epël mëëa. “Ne omp wonöp,” maan Yesuuk epël mëëa. “Nim omp wonöp yaan pipët yaap. 18 Ngaan ni omp mor nas waup. Pël äaupök peene omp namp niiring wë pipop nim omp yaapöp won. Nim ngön yaan pit yaap.” 19 Pël maan öngöpök epël mëëa. “Ne peene niin ëwat yes. Ni Anutuu tektek ngön yaaö namp. 20 Tenim ëarö pit rosir epöök wais Anutuun yaya maimaurö. Ën ar Yuta omnaröak pöt epël yak. ‘Omnaröa yaya mapena pörek Yerusalem kak.’ ” 21 Pël maan Yesuuk epël mëëa. “Öng epop, ni nem ngönte kat wiak kosang was. Akun nent orööpën sa. Pël äak tiar rosir epöök wais nem Pepapön yaya nemangan. Ën Yerusalem kak sêeta yaya nemangan. 22 Ar omën arim köpëlötön yaya yamëëaurö. Ën ten Yuta omnarö pöt tenim ëwatötön yaya yamëëaurö. Pöt tol ëënak? Anutu pim omnarö utpetetakaan kama yewa ya pöt ten

Yuta omnaröa naë oröa pötaanök. ²³ Akun nent temanöm sèpnaat ëa pöt yok oröa. Pël ëen omnarö piin yaap yaya yamëëaö pörö nem Pepapön pitëm lupötök yaap yaya mapnaat. Nem Pepap pi omën ke pëlöröaan kent yaaup. ²⁴ Anutu pi Pulö. Pötaanök omën piin yaya yamëëaurö pit lupötök yaap yaya map.” ²⁵ Pël maan öngöpök epël mëëa. “Ne ëwat wë. Yaö Mëëaup orööpnaap, pim yapinte Kristo. Pim orööpna akun pötak omën epot poutëet war wesak ök niapnaap.” ²⁶ Maan Yesuuk epël mëëa. “Ne tapöp, niiring ngönaak yak epop.”

²⁷ Yesuuk pël yamëem wëen pim ruurö ten kaalak sè oröak pim öngöpring ngönaak yeëa pöten itenak yaan saut. Pël ëak nampök öngöpön, “Ni oröpmor ömëak yewaisën?” pël nemaan. Ën Yesuunta, “Oröp ëënak öng pipopring ngönaak yaan?” pöt nemaan äaut. ²⁸ Pël ëen öng pöp i kepit pörek wiak kak sè omnaröen epël ök mëëa. ²⁹ “Waiseë. Itaampunëen. Omën namp e wais wë nem ngaan ëaö pöt poutön ök yenëa. Omën epop Anutuu Yaö Mëëaup, Kristo koröp.” ³⁰ Pël maan pit kakaan oröak Yesuu ngësë waisa.

³¹ Akun pötak Yesuu ruurö tenök piin ke urak epël mëëaut. “Rë yanuulaup, ni kaömp në.” ³² Pël maan pi epël yenia. “Ne nem kaömp ke nampöt wia pöten ar köpël wë.” ³³ Pël niaan ten ruurö neneren epël mëëaut. “Omën nampök kaömp nant wak wais mena koröp.” ³⁴ Pël yemaan Yesuuk epël yenia. “Nem kaömpöt epël. Nem wes nemëaupë ngönte ngaarëk wak pim ya ngön äaut mëmpa pötak nem kaömpöt yaë. ³⁵ Ar këere kaömp önëak epël aim. ‘Ngon kong nent won sëen

këere kaömp köp sëenak öpen,' pël aim. Pël äautak ne arën ök niamaan. Omnaröen iteneë. Arim këere kaömp yewaul arök pit nemëen neweë. Nem omën nemëen öma akunet temanöm sa. ³⁶ Ya omën namp këet yeön ya pepap pi sumat yemangk. Ök tapël ya omën namp nemëen wë pöp pi kangit mempaat. Pël ëen pim öpna pörö pit wëwë kosangtak öpnaat. Pötaanök omën yangëntaupre yewaup piarip pouwaar ërëpsawi ë yaë. ³⁷ Pötaanök ngaanëer omën namp pim ngön epël ëa pöt yaapët. 'Omën namp pi ya ngëntën nampök këet yeö.' ³⁸ Ne arim ngaan ya mënak nangëntënrekëlök om këet önëetaan wes yanimë. Ya pöt narök mënak ngëntën kë oröaut. Ar om pep sak këet önëet."

³⁹ Akun pötak Sameria omën kësang ka pöök wëaurö pit öng pöpë ngönte kat wiak Yesuun kön wi kosang wesa. Pöt öng pöp epël mëëa. "Pi nem ngaan ëaö pöt poutön ök yenëa." ⁴⁰ Pël ëen Sameria omnarö pim naë wais pitring öpënëak yema. Pël ëen pi akun nentepar pitring wakaimaut. ⁴¹ Pël ëen omën selap pimtë këmtakaan ngön kat wiak piin kön wi kosang wesak ⁴² öngöpön epël mëëa. "Ten nim ngön pëente kat wiak omën epopön kön wi kosang newasën. Tenimtokta pim ngönte kat wiak epël kön yawi. 'Omën epopök yangerakë omnarö utpetetakaan kama niöpnaap,' pöt peene kön yawi."

Yesuuk yang ngarangkepë ya omnamp pim yokotup ompyaö mowesa

⁴³ Akun nentepar won sëen ten Kalili yangerakël saut. ⁴⁴ Pöt Yesu pimtök pimtëen wet rëak tekeri wesak epël ök ëa. "Tektek ngön yaaö namp pimtë

kaare yangerak wëen omnaröak pi kaö nasën wë wesak piin yaya nemaan ë yaë.” ⁴⁵ Pël ëak Kalili yangerak sê oröaut. Pël ëen Kalili omnarö pit Yesu piin itenak ërêpsawi yaë. Pöt wet réak pit pourö Yerusalem kak Anutuu mait elmëa akun ngëëngktak wëen pi ya yamëngkën itena. Pötaanök pi sëen ngöntre kar yaalmë.

⁴⁶ Ten Kena kak Kalili yangerak sê oröaut. Pörek pimtë ngaan maan i yaaptak wain i sa pörek. Pël ëen kak pörekë naë Kapaneam kak pörek yang ngarangkep pim ya omën nampë yokotup yauman wieëa. ⁴⁷ Pël ëen pöp pi Yesu pim Yutia yanger sêp wesak Kalili yangerak sê yaarö pöt kat wiak pim naë wais oröak epël kimang yema. “Nem yokotup yauman kaö panë yeem wel wiipënëak yaë. Pötaanök ni tepër sê nem yokotup ompyaö wasumëak yewais.” ⁴⁸ Pël maan Yesuuk epël yema. “Ar retëng it köpëlöt arim itöök pet naalniin ëen pöt kön wi kosang newasën ëënëëro.” ⁴⁹ Pël maan omën pöpök epël yema. “Kaöap, teënt pan sêpa, nem yokotup wel wiipanok.” ⁵⁰ Pël maan Yesuuk epël yema. “Ni sê, nim yokotup öp wëërek.” Pël maan omnamp Yesuu ngönte wa yaap wesak kaalak kakë yes. ⁵¹ Pël ëak pi kan kourak yesën pim inëen ruurö sê koirak epël ök mëëa. “Nim yokotup yok öp sak wë.” ⁵² Pël maan pi pitën akun taltak ompyaö sa pöten pëlpël maan pit epël mëëa. “Kusi, kët luptak wëen pim koröp es nga pöt won sa.” ⁵³ Pël maan pepap pi pimënt epël kön wia. “Akun taptak Yesuuk neen, ‘Nim yokotup yok öp öpnaap,’ pël neeautep.” Pël ëak piire pimorö Yesuun kön wi kosang wesa.

⁵⁴ Yesu pi Yutia yangerakaan Kalili yangerak sē orōak retēng weēre kosang pipēt kaalak ēen nentepar pēl saut.

5

Yesuuk Petesta i kaōök omēn namp ompyaō mowesa

¹ Wē akun nentak Yuta omnarō pitēm akun ngēēngk nent temanōm sēen ten Yesu piiring Yerusalem kakē saut. ² Yerusalem kak naē sēpsēpōrōa ka kanra ēōök i kaō nent Yuta ngōntak Petesta pēl yamēēaut wieēa, pōta ēōök kēt kosōp ka mor nas wieēa. ³ Ka pōtē omēn yauman ke nentere nent yaaurō, it ngaap saare ing il tēaōre omēn kēl wēere pēl ēaurō wē i kaō ētēp elmēēpēnēak kor wakaima. ⁴ Akun nantē Akōp pim ensel namp wes mēen wais i kaō ētēp elmēēn ētēp yaēēn omēn wet rēak ilapna pōp pim yaumante won sēpnaat. ⁵ Pēl ē yaaurek omēn namp kēt kosōp ka nentak wieēa. Pi yauman eim wēēn akun wali pan kris-maki 38 pēl won saup wieēa. ⁶ Yesu pi omēn pōp ka uraan itenak akun wali yauman eimaup pōten ēwat wē omnampōn epēl yema. “Nim yaumante won sēpēnēak kent saan ma?” ⁷ Pēl maan yauman omnampōk epēl yema. “Kaōap, i kaō ētēp yaēēnaar omēn namp wa neulēpnaap won. Nemtok sumaat pangk naēn ēak ilamēak yaēēn wet rēak saupōk il yenewas.” ⁸ Pēl maan Yesuuk epēl yema. “Ni wal ē tauak nim korumōnte wak kan sē.” ⁹ Pēl maan tapētakēēr ompyaō sak pim urte wak kan yes.

Yesu pim omnamp ompyaō mowesa akun pōt kē yesa akunetak ēa. ¹⁰ Pōtaan Yuta omēn kaōarōak omēn ompyaō mowesa pōpōn epēl mēēa. “Peene

akun epët kē yesa akunet. Nim korumönte ömë pötaan nga wia.” ¹¹ Pël maan omën ompyaö sa pöpök pitën epël mēëa. “Omën nem ompyaö newesaupök nem korumönte wak sum pël neeautep.” ¹² Pël maan pit epël pēël mēëa. “Omën talēpök nim korumönte wak sum pël yenia?” ¹³ Pël maan omën ompyaö sa pöp omën tok kēsang ēaan Yesu omën pöröak irikor ēak yesën köpël ēak ēngk ma e wesa.

¹⁴ Ēnēmak Yesu pi Anutuu ngönën tup kaöetak sē omën pöp koirak epël yema. “Ni ompyaö saupök kaalak utpetat ēēnganok. Pël ēēmē pöt omën könöm nant nim yaumante il niwasēpna pöt nim naē orööpnaat.” ¹⁵ Pël maan omën ompyaö mowesa pöp Yuta kaöaröa naē sē epël mēëa. “Omën ne ompyaö newesa pöp Yesuuk ēa.” ¹⁶ Pël maan Yuta kaöarö pit pöten kat wiak kē yesa akunetak Yesuuk omnamp kēëkē mowesa pötaanök pörek ngēs rēak kööre tok elmēak mēmpēnēak kent wia. ¹⁷ Pël ēēn Yesuuk kangiir epël mēëa. “Nem Pepap pi akun poutē ya yamēngkaup. Pötaanök ne ök tapël yeē.” ¹⁸ Pël maan Yuta kaöarö pit akun pötak Yesu mēmpēnēak nga kup ria. Pöt pi pitēm ngön kosang wiaut ilap riak kē yesautak ēa pötaanök. Pi Anutu pim Pep panēēp yamēem Anutuu ök sak pimtēēn omnarōen pet elmēa. Pötaanök pit pouteparēēn pi mēmpēnēak ngön ē kosang wesa.

Yesuuk pi ya weēre kosangöt wak wē pël ök mēëa

¹⁹ Yesu pi kangiir yema. “Ne yaap pan niamaan. Ruup ne nemtē könöök omën nant naēngan. Nem Pepap yamēngkēn iteempa pöt mēmpaat. Pötaanök omnant nem yeē epot nem Pepap yaēēnak ök yeē.

20 Nem Pepap ne pim Ruupön kent äak pimtë omnant yamëngka pout neen pet elnëeim wë. Pël äak kaalak munt kësang nant pet elnëën pöt epot il wesak mëmpa pötön ar yaan sënëët. 21 Nem Pepap pi omën wel wiaurö wal ë moulmëak wëwë yemengkaupök tapël Ruup neenta nem kentöök omën narö wëwë yemengkaup. 22 Nem Pepap pi omnarö ngön yaatak kom naalmëën yaaup. Ngön ya yamëngka pöt pout ne nenaup. 23 Pötaanök omën narö Pepen yaya mapnaarö, ök tapël Ruup neenta yaya neapnaat. Ën omën Ruup neen yaya nenëaan ëëpnaarö pit Pep nem wes nemëaup piinta yaya nemaan ëëpnaat.

24 “Ne yaap pan arën niamaan. Omën namp nem ngönte kat wiak nem wes nemëaup piin kön wi kosang wasëpnaap pi wëwë kosangtak öpnaap. Ne pi ngön yaatak naulmëëngan. Pi yok wel yawiaurek sëp wesak peene wëwë kosangtak wë. 25 Ne yaap pan arën niamaan. Akun orööpënëak ëa pöt yaarö. Pötaanök omën wëwë kosangtak naön lup wel wiaurö pit peene Anutuu Ruup nem ngönte kat wiipnaat. Pël äak këëkë kat wiipna pörö wëwëeta öngpök ilapnaan. 26 Nem Pepap pi wëwëeta songönte. Pötaanök pi pim Ruup ne elnëën neenta wëwëeta songön saup. 27 Ne Omën Këep. Pötaanök ar omnarö ngön ya mënak kom elniimëak weëre kosang nenaup. 28 Ar epëten yaan sak ëëngan. Akunet temanöm yesën omën wel yangaöök wieëaö pourö nem ngönte kat wiak 29 wal ëëpnaat. Omën ompyaö ëaurö pit wal äak wëwëetak öpnaan. Ën omën utpetatringörö pit wal äak nem naë ngön ya mëmpnaat.”

Narök Yesuu songönte war wesak ök mëä

³⁰ Pël mëak Yesu pi kaalak epël yema. “Ne omën nant nemtë könöök naëngan. Nem Pepapök ëëmëak neea pöl ne omnarö ngön ya yemomëngk. Nem ngön ya yamëngk pöt wotpil panë yeë. Pöt ne nemtë könöök naën, wes nemëaup pim könöök yeë. ³¹ Nem ngön ök yeniak epot nemtë könöök nant nemtok nga ilak yeniak talte ar kat wiak yaap ma kaar wasënëët. ³² Nem Pepapök nem songönte aan yaap ëëpnaat. ³³ Ar ngaan omën narö Sonë naë wes mëen pëel maan puuk nem ya yamëngkautaan ngön këët ök mëä. ³⁴ Nem Pepapök nem songönte ök yaaup yak omën nampök nem songönte ök apëna pötaan ne kön selap naën. Pël yeëetak ar neen kön wi kosang wasën Anutuuk ar utpetatë öngpökaan niöpënëak Sonë nemëen ök nia pöt kön wiinëak ök yeniak. ³⁵ Son pi kalaötë rangiak ëwa yeë pöl omnarö ar ëwa elniin akun kot nent ëwa pöön ërëpsawi ëan. ³⁶ Ar nem songönte ëwat sënëak omën munt nantök pet yaalni. Omën weëre kosang pöt Sonë neekël utak nia pöt il yewas. Omën epot pout mëmpö së mën pet irumëak Pepak neeaut. Pötaanök nem ya yamëngk epot pimtök omnaröen nem songönte pet yaalni. Pël ëën ar itenak neen, ‘Pi Pepapök wes mëen irëa,’ pöt kön wiinëët. ³⁷ Pep, nem wes nemëaup, pimtök nem songönte tekeri wes nina. Ar pim këmtakaan ngön kot nent kat wiire ë kos itempö pël naënörö. ³⁸ Pël ëak pim ngönte arim naë wi naön. Pöt ar Pepak wes mëaup nemëen kön wi kosang newasën yeë. ³⁹ Ar wëwë kosangtak önëak ngönën pepeweri ngön wia pipot pout sangk kelak kat yawiaurö. Ngön pipotök

nem songönte war wes yaningk. ⁴⁰ Pël yaëënak arökëer nem naë wais wëwëet önë pötaan kaaö yeë. ⁴¹ Ne omnaröak yaya neapnakök naën. ⁴² Ën arën ne ëwat wë. Arim lupöt Anutuun rë noolaan wë. ⁴³ Nemtok nem könöök newaisën. Nem Pepapök wes nemëën waisën ar ne sant newesak nem ngönte ngar naön yeë. Ën omën namp pim könöök waisëpna pöpökëer ar pi sant mowesak pim ngönte kat wiinëët. ⁴⁴ Ar arimtok arimtëën neneraan yaya aimeë Anutu kopëtapök yaya niapnaaten kaaö yaauröak tol ëak Anutuun kön wi kosang wasën? ⁴⁵ Arök nook Pepa naë arimëën ngön ya mëmpaat wasngan. Moses pim ngön kosang retëng ëaut wia pipotök ar ngön yaatak niulëëpnaat. Moses pim ngön kosang retëng ëa pötök, ‘Tiar kaamök elniipnaat,’ pël yewas. Pël naëpan. ⁴⁶ Moses pim ngön retëng ëa pipot nemëën retëng ëaut. Pötaanök ar pim ngön pout kat wiak kosang wesan talte nemotta tapël kat wiak kosang wasën. ⁴⁷ Ar pim ngön retëng ëa pöt kat wiak kosang newasën ëauröep tol ëak nemotta kosang wasën?”

6

*Yesuuk omën 5000 pörö kaömp mena
(Matiu 14:13-21; Maak 6:30-44; Luk 9:10-17)*

¹⁻⁴ Yesu pi ngön pit më pet irak wë Anutuu mait elmëa akun ngëëngk pöt temanöm yesën, Kalili i kaö yapin nent Taipirias pöökë we naöökël saut. Pël ëën omën selap pan pi yauman omnarö ompyaö yemowasën itenaurö yak pim ënëm waisa. Pël ëën ten Yesu pim ruuröaring rosir naöök is wel aisëak ⁵ itaangkën omën kësang pan

yewaisën Yesuuk Pilipön epël yema. “Omën selap eporö kaömp tarëkaan wak mangkën pangk eëpën?” ⁶ Pöt pimënt pöp pim eëpnaat kön wieëak Pilipön ököök mëä. ⁷ Pël maan Pilipök epël yema. “Tiar yok pangk mon kësang 200 kina pöta kön kaömp sum ëak mempenaatep pöteta omnarö pangk naëpan sa.” ⁸ Pël maan Yesuu ru namp Entru, Saimon Pita pim nangapök Yesuun epël yema. ⁹ “Yokot omp ulwas namp e wë epop pim naë kaömp kotut mor nas ën i kaö imën kot naar pël ëaap epteparök tiar omën selap eporö pangk naëpan sa.” ¹⁰ Pël maan Yesu itna pöt nön kësang naö wieëa. Pël ëën ten pim ruuröen epël yenia. “Ar omnaröen wel aisapën maë.” Pël niaan omnaröen maan wel aisëa. Omp pörö kësang pan 5000. ¹¹ Pël ëën Yesuuk kaömp pöt wak Anutuun yowe mëak mampö së pet irak kaalak i kaö imënaar wak tapël ëak mangkën pangk ëa. ¹² Pël ëën pit na pet irën Yesu pi ten pim ruuröen epël yenia. “Ar kaömp yenem kaö olëa epot wieë utpet eëpanok wa top eë.” ¹³ Pël niaan ten kaömp mor nas pöteparë kaut wa top ëak kër 12 pötë waulön peö äaut.

¹⁴ Omnarö pit pim retëng ëa pöten itenak epël yema. “Omën epop Anutuu tektek ngön yaaö kaöap tiarim kor wakaima pöp yangerak orööpnaat pël aan kat wia tapöp.” ¹⁵ Pël mëak pit Yesu moröak pitëm kaö was ulmëepënëak yaëen pimënt itenak kaalak rosiraöökë sa.

*Yesu i kaöökë roro sa
(Matiu 14:22-23; Maak 6:45-52)*

¹⁶ Wiap kan kët yeilaan Yesuu ruurö ten i kaö eöökël ngemëaut. ¹⁷ Pël ëak pörök oröak wëën

Yesu newaisën wiaan koö olaan ruurö tenimënt wangaöök ilëak Kapaneam kakël saut. ¹⁸ Pël ëak yesën kent kësangpel yamöön kaö maat kësang panë yamöa. ¹⁹ Pël ëën ten kaö ma ilë luptak 7 ma 8 kilomita pöta ök yesem itaangkën Yesu pi i kaöökë roro wangaöökë naë yewaisën ten itenak kas ëaut. ²⁰ Pël ëën Yesuuk epël yenia. “Nemtok yeëerek kas ëëngan,” pël yenia. ²¹ Pël ëën ten pi wangaöök wa moulmëënëak yaëën tapëtakëër tenimtë san pörek jaarö.

Omnarö Yesu koirëpënëak ap wesa

²² Ëlpamök omnarö i kaöökë ëngk komuntakël wëën sa pörö pit wal ë Yesuun ap wesak epël mëea. “Kusi rö kan wang kopëtaö wiaan iteengk pöök Yesu om wëën pim ruurö pitëmënt saut.” ²³ Pël yamëem wëën Taipirias kakëlaan wang nant kusi-itak Yesu pim kaömp Anutuun yowe mëak omnarö mangkën na pörek së oröa. ²⁴ Pël ëën omën Yesu pim kaömp mangkën na pörö pit itaangkën Yesure pim ruurö ten pitëm naë won. Pël ëën wang nantë ilëak Yesuun ap wasö Kapaneam kakë waisa.

Yesu pi wëwë koirëpena pöta kaömpët

²⁵ Pörek wais i kaöökë ëngk komuntak Yesu koirak epël yema. “Rë yanuulaup, ni taan epël waisaup?” ²⁶ Pël maan Yesu pi kangiir epël yema. “Ne yaap pan niamaan. Ar nem retëng weëre kosangring pet elniin itenan pötaan won, om kaömpöt ningkën nëën kep elnia pötaan pëën neen ap wasö waisan. ²⁷ Ar kaömp lëngë sasa yangerakë epëtaan pëën ya kaö mëngkanok. Kaömp munt arim nak wëwë kosangtak önë pötaan weë ngentiak ya mëmpun. Kaömp pöt Omën Këöp

nook ar nimpaat. Pöt nem Pepap Anutu puuk ne wewë kosangët nimpëak yaaö neeaö pöt tekeri wesa. Pötaanök nook ningkën nak wewë kosangtak önëët.”²⁸ Pël maan pit epël yema. “Ten tol ëak Anutu pim yaat mëmpun?”²⁹ Pël yemaan Yesuuk kangiir pitën epël yema. “Anutu pim yaat mëmpunëak pöt pim wes mëen waisaup neen kön wi kosang wasënëët.”³⁰ Pël maan pit kangiir ngön epël yema. “Ni retëng talte yaëen ten itenak nim ngönte kön wi kosang niwasën? Ma ni ya oröpët mëmpëep?³¹ Tiarim ëarö yang pultak imeë kaömp mana pëenë neima. Pöt ngönëntak epël retëng ëa. ‘Pi pit nëmpënëak kutömweriaan kaömp meneima.’”³² Pël mëak Yesu pi kaalak epël yema. “Ne yaap pan niamaan. Moses pi kutöm kaömpöt nemangkën eima. Nem Pepapök kutöm kaömp yaapöt yaningk.³³ Kaömp Anutu pim yaningk epët kutömweriaan irëaut. Pötaan omën pourö nak wewë koirënëak irëaut.”³⁴ Pël maan pit epël yema. “Kaöap, ni kaömp epët kët poutë ten nineim öm.”

³⁵ Pël maan Yesuuk kangiir epël yema. “Nemënt tapöpök arim wewë koirënë pöta kaömpët. Pötaanök omën namp nem naë waisëpnaap pi kaalak këen naëpan. Ën namp pi neen kön wi kosang newasëpna pöp pi iitenta naëpanëep.³⁶ Ne arën epël niiaut. Ar nem yaautön iteneëak kön wi kosang nenewasën yeë.³⁷ Omën pourö Pepak nem ngësël waisënëak niiaurö nem ngësë waisënëët. Pël ëen nem naë waisën nook yok pangk ke nanuurngan. Won pan.³⁸ Ne nemtë könöök ya mëmpëak kutömweriaan neiraan. Nem wes nemëaup pim könöök ya mëmpëak yangerak wes

nemëen irëaut. ³⁹ Pötaanök omën wes nemëaupë kentöök epël ya. Omën nemëen nenaö pörö namp il nanimëengan, won. Akun kaöaöök nenaül wal ë niulëemaat. ⁴⁰ Nem Pepapë kentöök epël ya. Omën narö it këekë nengënak ne Anutuu Ruup pöt kön wi kosang newasënëerö ar wëwë kosangtak önëerö. Pël ëen akun kaöaöök nook ar wal ë niulëemaat.”

⁴¹ Yesu pi pimtök pimtëen, “Ne kaömp tapët kutömweriaan irëaup,” wet rëak pël mëea. Pötaanök Yuta omnarö pit piin ya sangën ëak pimëen kaaö ngön mëea. ⁴² Pit neneren epël mëea. “Omën epop Yesu, Yosepë ruuppe. Tiar pim ëlre pepaarën ewat wëep. Pi tol ëënak, ‘Ne kutömweriaan irëaup,’ pël ya?” ⁴³ Pël yemaan Yesuuk epël yema. “Arimënt neneren kaaö ngön mangan. ⁴⁴ Omën namp pi pim könöök nem ngësë newaispan. Nem Pepapök mök ë momëënak nem ngësë waisëpnaat. Pël ëen nook akun kaöaöök wal ë moulmëen wëwëetak öpnaat. ⁴⁵ Anutuu tektek ngön yaaurö pitök nem ngësël waisëpnaaröaan wesak ngön nent ngönëntak epël retëng ëaut. ‘Anutu pi omën pourö rë niulöpnaat.’ Pël ëen omën narö Pepa ngönte kat wiak ewat sënë pörö nem naë waisënëët. ⁴⁶ Arim naëaan nampök nem Pepapön itnaangkënorö. Anutuuk wes nemëaup nookëer nem Pepapön itenaup. ⁴⁷ Ne yaap pan niamaan. Namp pi neen kön wi kosang newasëpnaap pi wëwë kosangtak öpnaap. ⁴⁸ Nemënt kopët tapöpök arim wëwë koirënë pöta kaömpët. ⁴⁹ Ngaanëer arim ëarö pit yang pul-tak kaömp mana pëenöt neimeë ulöp sak wel wi saurö. ⁵⁰ Ën kutömweriaan kaömp nak kö nasënganëët nem naë epët. ⁵¹ Wëwë kosangta

kaömp epët kutömweriaan irëaut. Pötaanök narö ar kaömp pöt nënë pörö wëwë koirënëët. Nem kaömp ar nimpa pöt nemtë mësëpët yangerakë omnarö wëwë koirënëëtaan nimpaat.”

⁵² Pël maan Yuta omnarö pit pitëmënt neneren epël mäak ngön nga yaal. “Omën epop pi tol äak pim mësëpët tiar ningkën nëmpenäak ya?”

⁵³ Pël yemaan Yesuuk kangiir epël yema. “Ne yaap pan niamaan. Ar Omën Këep nem mësëpët nëere nem iit në pël naën ëënë pöt wëwëetak naön ëënëët. ⁵⁴ Omën nem iire mësëp nënë pörö ar wëwë kosangtak wëen ënëm akun kaöaöök wal ë niulëëmaarö. ⁵⁵ Pöt tol ëënak wasnganok. Yangerakë kaömp pöt kaömp pasut. Ën nem mësëp epët kaömp panëët, i epët i kë panëët. ⁵⁶ Pötaanök omën narö ar nem iire mësëp pöt në seim önë pörö ar neering wëen ne arring wakaim ömaat. ⁵⁷ Nem Pep wëwë pepapök wes nemëen irëaut. Pötaanök ne pim wëwëetakël wëaup. Ök tapël omën ne neneim önëerö ar nem wëwëetakël wakaim önëët. ⁵⁸ Kaömp kutömweriaan irëa epët arim ëaröa ngaan yang pultak neimeë ulöp sak wel wieima pötaat won. Omën narö kaömp epët nënë pörö akun wali pan wëwëetaring wakaim önëët.”

⁵⁹ Yesu pi Kapaneam kak wë Yuta omnaröa ngönën tupta kakaati ngön pipot ök mäak rë mouleima.

Wëwë kosangtak öpena ngönte Yesuu naë wia

⁶⁰ Pël maan Yesuu ënëm yaaö narö pit ngön pipot kat wiak neneren epël yema. “Ngön epot könöm yesëp. Talëp kat wiipën?” ⁶¹ Pitëmënt neneren kaaö ngön yemaan Yesu pimtë könöök itenak epël

yema. “Ar ngön pipot kat wiin utpet yaë ma? ⁶² Ma ar itenaan Omën Këëp ne nem ka songöntakë kaalak isën pöt tol ëënëerö? ⁶³ Pulöök tiar wëwëat yaningk. Omnaröa weëre kosangöök yok pangk pël naëpan. Nem ngön ök yeniak epot kat wiak kosang wasën Pulöök arring wëen wëwëetaring önëët. ⁶⁴ Pël ëënëetak arim tekrakaan omën narö pit kön wi kosang newasën eim.” Pël mëëa pöt Yesu pi omën pimëen kön wi kosang newasën ëëpnaaröere ën pimëen kup mowiipna pöpön wet reak ewat wëa. ⁶⁵ Pël mëak yal menak epël yema. “Songön pi taptaanök epël niiaut. ‘Omën narö nem Pëpapök kan mowasëpnaarö pitëmënt nem ngësël waisëpnaat,’ pël niiaut.”

⁶⁶ Yesu ngön pötaan pim ënëm yaaö narö selap pit pi sëp mowesak sa, piiring kaal wak naën. ⁶⁷ Pël ëën Yesuuk ten pim ru 12 pöröen epël pëël yenia. “Arta sëp newesak sën ma?” ⁶⁸ Pël niaan Saimon Pita puuk epël yema. “Aköp ten talëpë ngësë sën? Ten nimtë ngöntakaan wëwë kosangët yeö. ⁶⁹ Pël niaimeë ten niin kön wi kosang wesak ni Anutu pim omën ngëëngkëp pël yaniwas.” ⁷⁰ Pël maan Yesuuk kangiir epël yenia. “Ne ar yokot 12 ëak wa niulëaut. Tol ëënak arim naëaan namp Setenë ënëm yeë?” ⁷¹ Pël niia pöt pi Yutas, Saimon Keriot kakaanëp pim yokotup piinök niia. Pi Yesu pim ru 12 pörö tenëkaan namp pi pöpök wë ënëmak Yesuun kup mowiipnaap.

7

Yesuu nangarö pit piin kön wi kosang newasën ëa

¹ Wë enëmak Yesu pi kaalak Yutia yangerakël sëpnaaten kaaö eën Kalili yangerakël sa. Pöt Yuta ngarangköröak pi mëmpënëak nga wëen kat wiak nasën éa. ² Yuta omnarö akun ngëengki nent wiire këra ép ka yaaö akun nent temanöm yesën ³ pim nangaröak epël ök yema. “Ni kak eprek sëp wesak Yutia yangerakël së. Pël äak retëng nant yaëen nim ruurö itaampnaan. ⁴ Omën namp pi pim yaautön omnarö itenak kent eëpënëak pöt ëlëep naën yaaup. Ni retëng weëre kosangringöt yaaup. Pötaanök pitëm tekrak së wë yoolök pël yaëen omën pourö it ningampnaan.” ⁵ Pim nangarö pitta piin kön wi kosang nemowasën. Pötaan pël yema. ⁶ Pël maan Yesuuk kangiir epël yema. “Arimtokëer akun pasutë eënëet. Ën ne pöt nem ya yamëngkaut pet elmëëma akun pöt ngolöp yaë. ⁷ Omën ngönën wonörö pit arimëen yok pangk kööre tok naalniipan. Pit nemëenökëer kööre tok yaalnëaurö. Pöt nook pitëm utpet yaaut war wesak yemak. Pötaanök nemëen kööre tok elnë yaë. ⁸ Pötaanök arökëer tiarim akun ngëengki pipten itaampunëen seë. Ën ne pöt nem ya yamëngkaut pet elmëëma akunet ngolöp yaëerek peene nasëgan.” ⁹ Pël mëak Yesu pi Kalili yangerak om wakaima.

Yesu pi akun ngëengktak Yerusalem kakë sa

¹⁰ Wëen nangarö wet rëak wa topöök së wëen enëmak sa. Omnarö itaampnëak ëlëep sa. ¹¹ Pël eën Yuta ngarangkörö pit wa topöökë öngpök ap wasën won eën epël mëëa. “Omën pöp tarëk wë?” ¹² Pël yemaan omnarö pit pimëen ngön laaök neneren naröak, “Ompyaö yaaup,” pël yemaan naröak, “Won, pi omnarö lup wa irikor

yaalmäaup,” pël mëä. ¹³ Pöt pit Yuta kaöaröen kas ëen ngaarëk wesak naën ëlëöp pitëmënt pël ëa.

¹⁴ Akun ngëengk pöta luptak Yesu pi Anutuu ngönën tup kaöeta kakaati së omnaröen ngönën ök yema. ¹⁵ Pël ëen Yuta ngarangkörö pit yaan sak epël mëä. “Omën epop tiarim pep kaatak neilaanëppe. Pi tol ëak pepeweriaan ngönën songön ëwat sak ök ya?” ¹⁶ Pël maan Yesuuk kangiiir epël yema. “Nem ngön arën ök yeniak epot nemtëët won. Anutuu ngönötök ök yeniak puuk ne wes nemëen waisaut. ¹⁷ Pötaanök narö ar Anutuu këm ngönta ënëm ëënë pörö nem ngön ök yak epotë songönöt ëwat sënëët. Pël ëak ar nemtok reäk yeëan ma Anutuuk ök neaan yeëan pöt ëwat sënëët. ¹⁸ Omën namp pimtë könöokaan apna pöp pimtök pimtëen koröp ngar wak apnaat. Ën omën namp pi pim wes mëaupë yayaat orööpënëak ya mëmpëna pöpön korar won, wotpil yaë pël mapnaat. ¹⁹ Ngaanëër Moses puuk ngön kosang retëng ëaut wiaan ngar naön yaaurö. Tol ëënak ne nempunëak yeë?” ²⁰ Pël maan omnaröak kangiiir epël yema. “Urmerap nim lupmeri ilëak wëen kaökaö saup. Talëpök ni nimpënëak yaë?” ²¹ Pël maan Yesu pi epël yema. “Ne kë yesa akun ngëengktak retëng weëre kosang kopëtet ëen ar yaan sak yeë. ²² Moses puuk arim yokoturöa koröp kaut ilënëak niaa pipët yaap Mosesök nga ilak neniaan. Ngaanëër arim ëaröak ngës rëaut. Pël ëautak Moses puuk rangk niaan kë yesaö akunatë arim yokoturöa koröp kaut ileim yeë. ²³ Ar Moses pim ngön kosangöt ilap ringanëak kön wieimeë arim yokoturö kë yesa akunatë pitëm koröp kaut il

yeë. Pël yauröak oröp eën kë yesa akunetak nook omën yauman wiakaïma namp ompyaö yemowas pötaan nemëen ya sangën yeë? ²⁴ Ar itöök itneë ngön köntak angan. Omnant ompyaö wesak kön wi sokolak wotpil kanöökël ë pël ëëë.”

Om naröak Yesuun, “Pi Kristo ma?” pël mëëa

²⁵ Yerusalem kakaan omën naröak epël yema. “Omën mëmpënëak aim pöp e tapöp. ²⁶ Iteneë. Pi yoolök wë ngön ök yeniaan omën kaöaröak pit ke urak nemaan yaëep. Ma pit kön wiin pi Anutuu Yaö Mëëaup, Kristo tapöp yaë ma? ²⁷ Pël ëaap tiar pim ka songönten ewat wë. Pi Anutuu Yaö Mëëaup Kristo ëanëen tiar pim ka songönten köpël ëan tapön.” ²⁸ Pël maan Yesu pi ngönën tup kaöetak ngönën ök yamëem ngön ëak epël yema. “Ar yaap neen ewat wë, nem ka songöntenta ewat wë ma? Ar pël naën yeëetak ne nem könöök newaisënëp. Nem Pepapök wes nemëen waisaup. Pi këëp. Ar piin köpël wë. ²⁹ Ën ne piin ewat wë. Pöt ne ngaan piiring wakaimaupök puuk wes nemëen waisaup.” ³⁰ Pël maan pit wii motëepënëak kön wiin mor könöm ëa. Pöt pim mëngkën wel wiipna akunet temanöm nasën ngolöp yaëen yak mor könöm eën sëp wesa. ³¹ Pël eën omën selap piin kön wi kosang wesak epël mëëa. “Omën epop Anutuu Yaö Mëëaup, Kristo tapöp koröp. Omën munt nampök ënëm oröak pim retëng yaë epot il nemowaspan sa.”

Polisörö Yesu wali öpënëak sa

³² Om narö ngön laaök pël yemaan Parisi ngönën om narö kat wiak kiri ar yaaö kaöaröen ök maan polis narö Yesu wak wii tëëpënëak wes mëen sa.

³³ Pël èen Yesuuk epël yema. “Akun kot nent ne ar-ring wë olëak kaalak nem wes nemëen waisaupë ngësë sumaap. ³⁴ Pël èen arök yok pangk ngaöl ë wais ne koirak itnaangkan. Ma nem öma pörekta ar pangk newaisngan.” ³⁵ Pël maan Yuta kaöarö pitëmënt neneren epël mëëa. “Pi talël sëen tiar ngaöl ëëpenaaten ya? Ma tiarim kar Krik omnaröaring wëaurö pitëm naë së Krik omnarö rë moulöpënëak ya ma? ³⁶ Pi, ‘Ngaöl elnëenëetak yok pangk koirak itnaangkan,’ pël niak kaalak, ‘Nem së öma pörek ar yok pangk newaisngan,’ pël yenia epëtep, tol ëënak yenia?”

Yesu pi wëwë kosangta i köloköt yaningk

³⁷ Yuta omnarö pitëm akun ngëengkët wieë pet irëpënëak temanöm yesën akun nent ngëengk we-sak wa top kaö yeëa. Akun pötak Yesu pitëm tekrak wal ë ngön ëak epël yema. “Omën namp iiten èen pöt wais nem naëaan iit nëmpnaat. ³⁸ Anutuu ngönëntak wia pöl, ‘Omën narö neen kön wi kosang newasëpnaarö i yaapötë kölok olaim wë pöl pitëkaan wëwë kosangët oröeim öpnaat.’” ³⁹ Yesu pim ngön mëëa pipët Pulöön kön wieëak mëëa. Pi Pul pö omën piin kön wi kosang wasëpna pöröaan wes mëen pitëk ilapnaat weseëak mëëa. Akun pötak Yesu pi pim ë rangi urtak nawisën wiaan Pulö neiraan. Pötaanök mëëa.

Omnarö kom ëak tok nentepar sa

⁴⁰ Pël maan omën narö pöten kat wiak epël mëëa. “Omën epop pi yaap Anutu pim tektek ngön yaaup tiarim kor wakaim pöp.” ⁴¹ Pël yemaan naröak epël mëëa. “Epop Yaö Mëëaup, Kristo tapöp.” Pël maan naröak epël mëëa. “Kristo puuk pöt Kalili

yangerakaan newaispan. ⁴² Ngönentak epël wia. ‘Kristo pöp Tewit pim kurmentëkaan orööpnaap. Pötaanök Tewit pim wakaimaurek Petelem pörek orööpnaat,’ pël èaut.” ⁴³ Pël maan omnarö pit komkap èèn tok nentepar sa. ⁴⁴ Pël èak naröak Yesu wii motëepënëak kön wiin mor könöm èèn sèp wesa.

Omën kaöarök Yesuun kön wi kosang newasën èa

⁴⁵ Polisörö pit kaalak sè Parisi ngönën omnaröere kiri ar yaaö kaöaröa naè oröön, “Ar tol èènak pi koirak newaisën yeè?” pël mëëa. ⁴⁶ Pël maan polisörö pit kangiir epël mëëa. “Ngaan omën epopë ngön ya epël naente.” ⁴⁷ Pël maan Parisi ngönën omnarö pit epël mëëa. “Pi arënta morök elnia ma? ⁴⁸ Ten Parisiire ngönënë kaöarö nampökta piin kön wi kosang yemowas ma? Won. ⁴⁹ Omën ngön kosang wiaut köpël piporö Yesuuk morök elmëën piin kön wi kosang wesa pörö pit Anutuuk kangut elmëën kö sèpnaarö.” ⁵⁰ Pël maan pitëm kar namp Nikotimas ngaan Yesuu naè sa pöpök pitën epël mëëa. ⁵¹ “Ma tiarim ngön kosang nentak omnarö pas ngön yaatak ulmëëpen pël wia ma? Won. Pötaanök tiar pim songönten kat wiakök omën pipot elmëëpenaat.” ⁵² Pël maan pitök kangiir epël mëëa. “Niinta Kalili omën namp ma? Ngönentak ngön wia pipot këëkë sangk kelak èwat sè. Anutuu tektek ngön yaaö namp Kalili yangerak naarööpanpe.”

8

Öng utpet yaaö nampë ngönte

¹ [Omën pourö pitëm kaatë repak sëen Yesu pimënt Olip tomökël saut. ² Pël äak pörekaan ëlpamök röökëer kaalak ngönën tup kaöetakë saut. Pël ëen omën pourö pim ngësë waisën pi wel aisëak pitën ngönën ök yema. ³ Pël yaëen ngönënë ngarangköröere Parisi ngönën omnarö pit öng namp ompringëpök omp këkainëpring yaëen itenak mësak Yesuu naë wais pitëm tekarak tau moulmëak epël yema. ⁴ “Rë yanuulaup, öng epop ompringëpök omp maimapring yaëen itena. ⁵ Pël äautep Moses pim ngön kosangtak pöt öng ke pëlörö kël mö wel wiipënëak äautep ni tol amte?” ⁶ Pitëm mëea pöt pit pi morök elmëen ngön nent maan ngön yaatak moulmëepënëak kön wiak yema. Pël ëen Yesu pi wel aisëak mor wotöök yangerak retëng yaë. ⁷ Pël yaëen pit piin pëel mëak rangkëer yaëen wal ë tauak epël yema. “Arim tekraakan namp saun wonöp wë pöt puuk wet rëak kël mööp.” ⁸ Pël mëak pi kaalak wel aisëak mor wotöök yangerak retëng yaë. ⁹ Pël yaëen pit ngön pöt kat wiak ngarangkörö wot raan omën pourö pöp pöp oröak yesem won sa. Pël ëen Yesu pimënt wëen öngöp pim naë taueëa. ¹⁰ Pël ëen Yesu pi we riak öngöpön itenak epël pëel yema. “Öng epop, omën ni mës niwak waisaurö pit tarëk wë? Ma pit nampök ni këlangön yaatak niulëepënëak ngön ë pet nairën ëëpën ma?” ¹¹ Pël maan öngöpök epël yema. “Kaöap, omën nampök yok pangk pël naalnëëpan.” Pël maan Yesu kangiir epël yema. “Nookta yok pangk ni këlangön yaatak nanuulëengan. Pötaanök ni së wë kaalak utpetat ëënganok.”]

Yesuuk yang omnarö ëwa yaalni

¹² Yesu pi omën ngönën tup kaöetak wëauröen kaalak epël ök yema. “Ne ar yangerakë omnaröaan es ëwa yaalniaup. Pötaanök namp pi nem ënëm elnëepna pöp koutak kan sak waisak naëpan. Pi ëwaatak ëwa elmëaan wëwëetak öpnaat.” ¹³ Pël maan Parisi ngönën omnarö pit kangiir epël yema. “Nimtok nimtë songönte war wesak aan kat wiak yaap newasën yeë.” ¹⁴ Maan Yesuuk epël yema. “Omën namp pimtök pimtë songönte yaan pöt ar pi yaap ya pël newasngan pöt yaap. Pël ëaatak nemtok nemtë songönte ök yak epët yaap. Ne nemtë kak waisaurekën ewat wë. Ën kaalak suma pörekënta ewat wë. Pël ëaap ar nem kakën köpël wë. Ën ne talël sumaap pötenta ar köpël wë. ¹⁵ Ar pöt yangerakë wëwëetakël kön wieë omnarö ngön yaatak yaalmëaurö. Ne pöt arim yeë pöl ngön yaatak naniulëënganëep. ¹⁶ Nook omnarö komkap ëëmëak pël ëëma pöt yaapët. Pöt nemënt won, nem Pep wes nemëaup tenip pouwaarök pël ëënaat. ¹⁷ Tiarim ngön kosangtak epël retëng ëaut wia. ‘Omën naar piarip ngön kopët nent, pouwaarök apna pöt yaap pël wasëpenaat.’ ¹⁸ Nemtok nemtë songönte ök yeniaan Pep wes nemëaup puukta kaamök ëak ök yenia.” ¹⁹ Pël maan pit epël yema. “Nim pepap tarëk wë?” Pël maan Yesuuk kangiir epël yema. “Ar neen köpël wë. Pötaan nem Pepapönta köpël wë. Neen ewat sanëën nem Pepapönta ewat san tapön.”

²⁰ Yesu pi ngönën tup kaöeta ka kaö mon kiri yawiaurek wë omnaröen ngön pipot pout ök maimaut. Pël ëa akun pötak omnarö pit pi wii

nemotëen yaë. Pöt pim mëngkën wel wiipna akunet temanöm nasën pötaanök.

Yesuuk, “Ar nem së öma pörek newaisngan,” pël mëëa

²¹ Yesu pi ngön wet rëak ök mëëa tapët ngolöp wesak epël ök yema. “Ne ar sëp niwesak sëen neen ap wasö wais itnaangkan. Arim saunatrung wë wel wiinëët. Pël ëënë pötak nem së öma pörek newaisngan.” ²² Pël maan Yuta kaöarö pit neneren epël mëëa. “Pi tol ëëpënëak, ‘Nem ömaarek ar newaisngan,’ pël ya? Ma pimtök pimënt ënën ëäk wel wiipënëak ya ma?” ²³ Pël yemaan Yesuuk kangiiir epël ök yema. “Ar yangerakaanörö. Ën ne ngaarëkaanëp. Ar yang eprekaanörö. Ën ne eprekaan wonöp. ²⁴ Pötaanök ne epël niiaut. ‘Ar arim saunatrung wë wel wiinëët.’ Ën arën nemtë songönte ök niak pöten kön wi kosang nenewasën ëënë pötak arim saunatrung wë wel wiinëët.” ²⁵ Pël maan pit epël yema. “Ni talëp?” maan Yesuuk epël yema. “Ne tapöp ngaan nem songönte ök niAIM tapöp. ²⁶ Ne arim omnant yeë pötë ngönöt selap wia. Pël ëäk ök niak arim yaaut ngön ya nimpaat. Pël ëëmaatak omën nem wes nemëaupë yaaut yaap yaaup. Pim neeautök ar yangerak omnaröen tekeri wesak ök niAIM.” ²⁷ Pël maan pit pim Pepap Anutuun mëëa pöten kön tektek nasën ëa. ²⁸ Pël ëën Yesuuk epël ök yema. “Ar ënëmak ne Omën Këëp wak ngaarëk nemöönë pötakök nem songönte ök niak pöten kön wi kosang newasënëët. Pël ëäk pörekök ne nemtë könöök omnant naën nem Pepapök ök neeautök iman pöten ëwat sënëët. ²⁹ Pep wes nemëën waisaup pi neering wë. Pi ne

wil nenemäänep kät epotë nem omnant yeë epot pim kentöök yeë.” ³⁰ Pël yemaan omën selap pan pim ngön pöt kat wiak piin kön wi kosang mowesa.

Ngön käätak söë niwasëpnaat

³¹ Yesu pi Yuta omën piin kön wi kosang wesa pöröen epël yema. “Ar nem ngönte kat wiak kosang yenewas pöt nem önem panë yaalnë.

³² Pötaanök ar ngön käätak kat wiak ewat sënë pötak ngön epëtak söë niwasën utpetatë inëen naengan.”

³³ Pël maan pit ngön kangit epël yema. “Ten Apram pim earö. Ten omën naröak pitëm inëen naniwasënöröep. Tol eënak, ‘Ar söë sënëet,’ pël yeniaan?” ³⁴ Pël maan Yesuuk kangiiir pitën epël yema.

“Ne yaap pan ök niamaan. Omën narö utpetat yaë piporö pit utpetatë inëen yaë. ³⁵ Inëen ruup pi inëen yaalmëaupë kaatak sasa naön yaaup.

En ru panëepökëer pim pepapë kaatak sasa wëaup.

³⁶ Pötaanök narö ar Anutuu Ruup nook söë yaniwas eporö ar söë pëen önëet. ³⁷ Ar Apramë earö pöt ne ewat wë.

Pël eaap nem ngönte arim lupötë wi naön. Pötaanök ar ne nempunëak aim. ³⁸ Ne nem Pepapë naëaan omnant itenak ewat saut arën ök yeniaan, arta arim pepapë ök niiaut pël yeë.”

Yesuuk, “Arim pepap Seten,” pël mää

³⁹ Pël maan pitök kangiiir, “Ten Apramë ruure earö,” maan Yesuuk epël yema. “Ar yaap Apram pim ruure earö talte pim omnant eima pöl eën.

⁴⁰ Ne Anutuu naëaan ngön kë kat wi aut ök niaan ar peene ne nempunëak aim. Apram pi ngaan omën ke pil nent naën eimaup. ⁴¹ Ar arim pepapë eaut yeë,” maan pitök kangiiir epël yema. “Ten kain

ru wonörö. Tenim Pep kopëtap Anutu.” ⁴² Pël maan Yesuuk epël yema. “Anutu pöp yaap arim Pepap talte ar ne ompyaö elnëen. Pöt tol ëënak? Ne Anutu piiring wakaim wiak waisaut. Nemtë könöök newaisën. Won. Anutuuk wes nemëen waisaut. ⁴³ Ar tol ëënak nem ök yeniak pötön kön nawiin yeë? Ar nem ngönte kat wiinëëtaan kaaö yeë pöta songönte epël wia. ⁴⁴ Arim pepap Seten. Pötaanök ar pim kentöökë ënëm yeë. Pi ngaanëer omën mëneimaupök om pël ëeim wë. Ngön këët pim naë won. Pötaanök ngön kë yaapët sasa sëp wesak wë. Pi kaar pepap yak kaar yaaup. Pötaanök pim könöökaan kaar aim wë. ⁴⁵ Ën ne pöt, ngön kë yaapöt ök yeniaanarök ar kön wi kosang newasën ëeim. ⁴⁶ Ar nampök nem saun nent nokoirngan. Ne omën ke pëlëpök ngön yaap këët ök yeniaan tol ëënak kön wi kosang newasën yeë? ⁴⁷ Anutuu ruurö pit pim ngönöt kat yawiaurö. Ar pöt Anutuu ruurö won. Pötaanök pim ngönöt kat nawiin yeë.”

Yesuuk, “Ne Apram naaröön wiaan wakaimaup,” pël mëëa

⁴⁸ Pël maan Yuta omnarö kangiir epël yema. “Ten niin, ‘Sameria omën urmerap pim lupmeri ilaan kaökaö saup,’ pël aim yaaut yaap aiman.” ⁴⁹ Pël yemaan Yesuuk kangiir epël yema. “Urmerap nem lupmeri won. Ne nem Pepapön wak isak yaan ar koröp kolak neaim. ⁵⁰ Ne nemtën wak isak naën. Neen wak isak apna pöp omën namp wë. Pöp Anutu pi tiar wak kom elniipnaap. ⁵¹ Ne yaap pan niamaan. Omën namp nem ngön epët ngaarëk öpna pöp pi wel sasa nawiipan.” ⁵² Pël maan Yuta omnaröak epël

yema. “Ten niin ewat yes. Urmerap niik isak wë. Apram wel wiaup. Ën tektek ngön yaaö omnaröeta wel wiaut. Pël äautep ni epël yaanëp. ‘Omën namp nem ngönta ë pël ëëpna pöp pi wel sasa nawiipan.’ ⁵³ Pël äautep nuuk Apram tiarim äap il mowasumëak yaan ma? Pi wel wiaup. Ën tektek ngön yaauröeta wel wiautep. Nuukëer talëpë ök sak ömëak yaan?” ⁵⁴ Pël maan Yesuuk kangiir epël yema. “Nemtok nemtëen wak isak ama pöt pangk naëpan. Nem Pepapök neen wak isak yaaup. Arök, ‘Pi tiarim Anutu pël yemak pöp,’ pël yaatak neen wak isak naën yeë. ⁵⁵ Pël äaap ar piin köpël wëen nookëer ewat wë. Ën nook arën ne piin köpël pël niamaatep arim yeë pöl kaar niangan. Ne piin ewatëp. Pötaanök pim ngönte ngaar wak ënëm yaaup. ⁵⁶ Tiarim äap Apram pi nem yangerak oröömaaten ewat sak ërëpre sawi äa. Anutuuk elmëen pim könöök itenak ya kë sa.” ⁵⁷ Pël maan pitök kangiir epël yema. “Nim kris-makiat 50 naën wiaap. Ni yaap Apramön itenaup ma?” ⁵⁸ Maan Yesuuk epël yema. “Ne yaap pan niamaan. Ne ngaanëer Apram naaröön wiaan wakaimaup.” ⁵⁹ Pël maan kël korak mööpënëak yaëen Yesu ngönën tupta kakaati ëlëep ilëak orök saut.

9

Yesu omën it il tēäö namp ompyaö mowesa

¹ Yesure pim ruurö ten kan yesem itaangkën omën namp it il tēaup wëen itenaut. Omën pöp pim pëlëp ëlëpök wilaup wëa. ² Pël ëen ten Yesuu ruurök Yesuun epël pëel mëëaut. “Rë yanuulaup,

talëpë saunetak omën epop it il tēaup elëpōkaan orōa? Pimtē saunetak ma pim elre pēpaarē saunetak epël ēa?” ³ Pël maan Yesuuk kangiir epël yenia. “Pimtē saunetakre elre pēpaarē saunetak won. Omën epët Anutuu ya yamēngkauta kēēt war wasēpēnēak omën epop epël orōa. ⁴ Pōtaanök kētēp wē epētakēēr Anutu nem wes nemēēn waisaup pim yaat mēmpa. Koō olapnaan yaēērek koutak omën nampök ya nent namēngkan. ⁵ Nem yangerak öma pōtak ar omnarö ēwat sēnēēn nem es ēwaöök ēwa elniaapnaat.”

⁶ Yesu pi pël niak waasöpēt ngēsak yangetaring ngawi sak omën pöpē itōōrarē wa yemomē. ⁷ Pël ēak epël yema. “Ni Siloam i kaöök sē nim itōōrar iiröm.” Siloam pöt tiarim ngōntak, “Wes mēēn sa,” pël yak pöt. Pël maan sē iirēn it nga ngēnak kaalak waisa. ⁸ Pël ēēn omën pim kaköröre ka nantēaan piin ēwatörö, ngaan omnarōen sum kimang yemaan itenauröak pitēmēt neneren epël mēēa. “Omën epop ngaan wel aisēēē omnarōen sum kimang yeniauppe.” ⁹ Pël yemaan naröak mēēa. “Mak, omën epop tapöp.” Pël maan naröak epël mēēa. “Won, omën munt tapöpē ök nampök wē.” Pël yemaan omën pöp pimēt kat wiak mēēa. “Ne tapöp.” ¹⁰ Pël maan pit epël mēēa. “Ni tol ēak itōōrar ompyaö saup?” ¹¹ Pël maan puuk kangiir epël mēēa. “Omën pitēm Yesu pël aim pöpök pim waasöptaring yanget ngawi sak itōōrarē wa nemēak epël neea. ‘Ni Siloam i kaöök sē iiröm,’ pël neaan sē iiran pōtak nem itōōrar ompyaö sak omnantön ityaangk.” ¹² Pël maan pit epël mēēa. “Omën pöp tarēk wē?” Pël maan pi, “Ne köpël,” pël

mëëa.

¹³ Pël maan Yuta omnarö pit omën it il tëak wakaima pöp mësak Parisi ngönën omnaröa naë sa. ¹⁴ Akun Yesuu yanget kaplak ngawi sak omnampë itöörar ompyaö mowesa pöt Yuta omnaröa kë yesa akun ngëëngk nentakök ëa. ¹⁵ Pötaan Parisi omnarö pit pëel mëak epël mëëa. “Tol ëak nim itöörar ompyaö saup?” Pël maan itöörar ompyaö sa pöpök epël mëëa. “Puuk yanget waasöptaring kaplak ngawi sak itöörarë wa nemëën iirën it nga yangëngk.” ¹⁶ Pël maan Parisi omën naröak epël mëëa. “Omën epop akun ngëëngkët kë sëpënëak ngön kosang wiaut yailën yak ten Anutuuk wes mëën newaisënëp pöt ëwat yes.” Pël maan naröak epël mëëa. “Tol ëak omën saunaringëpök retëng ke epël ëëpën?” Pitëmënt neneren pël mëak pitëm wëwëet kom ëa. ¹⁷ Pël ëak pit kaalak omën it il tēja pöpön epël mëëa. “Omën nim itöörar ompyaö niwesa pöpön talëp yemaan?” Pël maan epël mëëa. “Pi tektek ngön yaaö omën namp.”

¹⁸ Yuta kaöaröak omën pöp it il tëak wakaimaupök it nga ngëna pöten kön wi kosang wasëpnaaten kaaö ëën ëlre pepaarën yas mëëa. ¹⁹ Pël ëak epël mëëa. “Epop arpim ruup ma? Ëlëpë yaatakaan it ngaap oröaup ma? Yak tol ëakök peene it nga yangëngk?” ²⁰ Pël maan ëlre pepaar kangüir epël mëëa. “Epop tenpim ruup pöt ëwat wë, ëlëpök it ngaapöp wilaup. ²¹ Pël ëaupök peene tol ëak it nga yangëngk pöten tenip köpël. Talëpök itöörar ngaul moulmëa wes pötenta tenip köpël. Ar pimtën pëel maë. Pi kaö saupok pimtök pimtë songönten ök niapnaan.” ²² Ëlre pepaar piarip

Yuta kaöaröen kas eënak pël mëëa. Pöt Yuta kaöarö ngön epël kosang wia. Omën nampök Yesuun pi Kristo, Anutuu Yaö Mëëaup pël war wesak apna pöp ngönën tuptakaan yaya mepanëën waö ë mëëpnaat. ²³ Pël wieëa pötaanök ëlre pepaar piarip epël mëëa. “Pi kaö saupök arimtok pëël maë.”

²⁴ Pël maan pit kaalak omën ngaan it il tëak wakaima pöpön ngön maan akun nentepar sa. Pël ëak epël mëëa. “Ni Anutuu eöetak yaap am. Ten omën pipopön ewat wë. Pi saun omnamp.” ²⁵ Pël maan pi kangiiir epël mëëa. “Pi saunaringëp ma won pöt ne köpël. Ën ne omën kopët nentenökëër kön wia. Ne ngaan itöörar ngaap wakaimaup. Pël äautak peenökëër it nga yangëngk.” ²⁶ Pël maan pit epël mëëa. “Pi tol elnia? Tol ëak itöörar ompyaö niwesa?” ²⁷ Pël maan pi kangiiir pitën epël mëëa. “Ar tol eënak ök yeniaan kat wiinëeten kaaö yeë? Kaalak tol ëak niaan kat wiin? Ma arta pim ënëm eën ma?” ²⁸ Pël maan pit piin utpet wesak epël mëëa. “Nimtokëër omën pömorë ënëm yaaumoröp. Ten pörö Moses pim ngön wia pöta ënëm yaurö. ²⁹ Ten pörö Anutuuk Mosesën ngön ök mëëa pöt ewatörö. Ën omën pipmorön ten köpëlëp. Talëlaan oröa?” ³⁰ Pël maan omën pöpök kangiiir epël mëëa. “Elei, omën epët piita ke nalte. Ar köpël, pi talëlaan waisa wes. Pël äaupök nem itöörar ompyaö newesaut. ³¹ Tiar ewat wë. Anutu pi saun omnaröa ngönöt kat nemowiin yaaup. Ën omën namp Anutuun yaya maimeë pim könöökë ënëm yaaupök më yaë pötak pim ngönte kat mowi yaë. ³² Ngaanëër öng nampök ru it il tëa namp wilën omën nampök itöörar ompyaö mowesa pël aan kat nawiin äaut.

³³ Anutuuk omën epop wes nemomëen ëanëen retëng ke epëlte naën ëan tapön.” ³⁴ Pël maan pitök kangiir epël mëea. “Nim ëlëpë yaatak saunaring wëen pötaring wil niulëen wakaimaumor. Nuuk yok pangk ten ngönen rë niulömëak yaan ma?” Pël mëak waö ë mëa.

Yesuun kön wi kosang newasën yaaurö pit lup-meri it ngaap sak wë

³⁵ Yesu pitëm pimëen pël elmëa ngön pöt kat wiak omën pöp koirak epël yema. “Ni Omën Këepön kön wi kosang yewasën ma?” ³⁶ Pël maan omën pöpök epël yema. “Kaöap, Omën Kë pöp talëp? Ni ök nea. Pël ëen ne kön wi kosang wasumaan.” ³⁷ Pël maan Yesuuk epël yema. “Ni yok piin itenaup pöp peene niiring ngönngön yaë epop.” ³⁸ Pël maan omën pöpök epël yema. “Aköp, ne kön wi kosang yaniwas.” Pël mëak pi rar rë we-sirak Yesuun yaya yema. ³⁹ Pël yaëen Yesuuk epël yema. “Ne yangerakë omnarö ar kom elniimëak waisaup. Pötaanök omën it ngaap pël yewesaurö pit it nga ngëmpnaat. Ën omën pitëmtok pitëmtën it nga yangënaurö pël yewesaurö pit kangiir ngaap sëpnaat.” ⁴⁰ Pël yemaan Parisi ngönen omën narö pim naë wëaurö pit ngön pöt kat wiak Yesuun epël yema. “Nuuk tenën, ‘Arta it ngaapörö’ pël yeniaan ma?” ⁴¹ Pël maan Yesuuk epël yema. “Arim itöt ngaap talte saunaté kangut won ön. Ar it ngaarö pël yaaurö. Pötaanök arim saunaté kangut wiaan ön.”

10

Sëpsëp ëmöökë watepang ngönte

¹ Yesu pi watepang ngön nent epël yema. “Ne yaap pan niamaan kat wieë. Omën namp sêpsêp êmöök êm kanërak neilaan maimerek ngaar kaö möak wel réak öngpök yes pipop pi koröp kosangëp omnant këkain yewaup. ² Ën êm kanërak yeila pöpökëer sêpsêpöröa ngarangkëp. ³ Pi sêen kanweri ngarangkëpök kan të mowiin ilapnaat. Pël êak yapin maan kat wiin mësak orööpnaat. ⁴ Pimorö mësak orö ulmëak pimënt wet rapnaat. Pël êen sêpsêpörö pit ngön kat yawiaurö. Pötaanök pimtë ngönte kat wiak ênëm sêpnaat. ⁵ Pit omën maimapé ênëm nasëpan. Won, pit piin kas êëpnaat. Pöt tol êënak? Pit omën maimaröa ngönötön köpël êak pötaan kas êëpnaat.”

⁶ Yesu pi watepang ngön pöt maan pit pim ngön pitën mëëa pöta songönte êngk ma e wesa.

Yesu pi sêpsêp ngarangk ompyaup

⁷ Pël yaëen Yesuuk kaalak epël yema. “Ne yaap pan niamaan. Nemënt tapöp sêpsêpöröa kanwer. ⁸ Tektek omën kaarkaarörö, nem wet réak waisa piporö, omnant këkain yaaurö. Pötaanök sêpsêpörö pitëm ngönöt köpël êak kat nemowiin eima. ⁹ Nemënt tapöpök kanwer. Pötaanök omën namp nem naë wais oröak kakaati ilapna pöp Anutuuk utpetetakaan kama moöpnaap. Pël êen pi ilëak oröak êeimeë kaömp neim öpnaap. ¹⁰ Kain omën pöp pas newaispan. Pi sêpsêpörö kain wak mënak utpet wasêpnaap. Ën ne pöp ar omnarö nem naëaan wëwëet önëak waisaut. Pötaanök êrëpsawiarang wëwëetak önëet. ¹¹ Ne sêpsêpöröa ngarangk ompyaup. Pötaanök sêpsêp ngarangk ompyaup pim wëwëet sêpsêpöröaan këëpöt wes

mampnaat. ¹² Omën sêpsêp pep panëep won, sumetaan pëen ngarangk yaaup pi kent tokörö yewaisën itenak sêpsêpörö moolëak kas sëen mënak rep mëepnaat. ¹³ Pöt pi sêpsêpöröaan kön selap naën, sumetaan pëen yeëa pötaanök. ¹⁴⁻¹⁵ Ne sêpsêpöröa ngarangk ompyaup. Pötaanök nem Pepap pi neen ewat wëen ne piin ewat wë. Ök tapël ne nem sêpsêpörö arën ewat wëen ar neen ewat wë. Pötaanök nem wëwëet arimëen këepöt wes nimpaat. ¹⁶ Ën nem sêpsêp munt naröeta wë. Pörö ëm epöök wonörö. Pötaanök ne pöröeta koirumaap. Pël ëen pit nem ngönte kat wiak tok kopët nent ëen ngarangk kopëtap nemënt pötaan nemtok ngarangk ëëmaan. ¹⁷ Nem wëwëet pitëmëen sêp wesak kaalak ömaat. Pötaanök nem Pepap ne lup sant yaalnë. ¹⁸ Omën nampök elnëen pangk wel nawiingan. Won. Pöt nemtë könöök wëwëet sêp wasumaat. Ne nem wëwëet sêp wasuma pöta weëre kosangët pangk wia. Ën kaalak öma pöta weëre kosang pöteta pangk wia. Ne pël ëëmëak Pepak ngan rë nenaut.”

¹⁹ Yesu pi pël maan Yuta omnarö ngön pöt kat wiak kaalak kom ëak tok nentepar sa. ²⁰ Pël ëak naröak epël mëëa. “Urmerap pim lupmeri ilëak wëen kaökaö yaë. Tol ëënak ar pim ngönöt kat mowieim?” ²¹ Pël maan naröak epël mëëa. “Ngön epët omën urmerapring wëaupë ngönte won. Urmerapring wëaupök yok pangk omën it il tëaurö ompyaö mowasëpën ma?”

Yuta omnarö Yesuun kööre tok elmëa

²² Yuta omnaröa Yerusalem ngönën tup kaöeta kan tëa akunet temanöm sëen pöt ngëengk wesak

kë sa yeëa pöt kopiirir akunetak temanöm sa. ²³ Pël eën Yesu pi ngönën tup kaö pöta kaö nera yapinte Solomon pöta kakaati yesën, ²⁴ Yuta omnarö pit wais pi tekarak ulmäak taueë epël yema. “Ni tol eënak nim songönte wa ngep yaëen ten kön selap yeë? Ni yaap Kristo, Anutuu Yaö Niiaup pöt tenën war wesak ök nia.” ²⁵ Pël maan Yesuuk pitën kangiir epël yema. “Ne yok ök niiatak ar kön wi kosang nenewasën yeë. Nem ya yamëngk epot pout nem Pepapë këm ngöntak yeë epotök ne Anutuu Yaö Neeaup pöt tekeri yenewas. ²⁶ Pël yeëetak ar nem sëpsëp toktakaanörö won. Pötaanök ar kön wi kosang nenewasën yeë. ²⁷ Eën nem sëpsëpörö nem ngön kat yawiaurö. Pël eën ne pitën ewat wëen nem ënem yaaurö. ²⁸ Pël eën nook wëwë kosangët koir mangkën wakaim öpnaarö. Pit kö nasëpan. Won pan. Omën nampökta nem moresiaan wa ëp naëpan. ²⁹ Nem Pepapök pit nemëen nenaaurö. Pi weëre kosang panëëp omën ël pout il wesaup. Pötaanök omën nampök Pepa moresiaan wa ëp naëpan. ³⁰ Neere nem Pepap tenip kopëtap.”

³¹ Pël maan Yuta omnarö pit kaalak këlöt wak pi mööpënëak yaë. ³² Pël yaëen Yesuuk epël yema. “Ne ya ompyaö epot pout Pepa naëaanötök pet elniautep, tol nentaanök ar kël nemöönëak yeë?” ³³ Pël maan Yuta omnarö pit nerak wak epël yema. “Ten ya ompyaö pöt nentaan kön wiakök ni kël nimöönëak naën. Ni omën yaapöpök Anutuun ökre was aimeë nimtën Anutu pël aimën. Pötaanök kël nimöönëak yeë.” ³⁴ Pël maan Yesuuk epël yema. “Arim ngönën pepeweri Anutuuk maan retëng äaut omën pim ya yamëngkauröaan epël wia. ‘Ar

Anutu nem ökörö.’ ³⁵ Omën pörö pit ngaan Anutuu ngönte pitëm naë sëen pitën Anutuu urtak wë mëëa ngönën ngön epët kaëngk naën yaë. ³⁶ Pël äautak ne pöt, Pep pimtök neen yaö neak wes nemëënak yangerak irëaut. Pötaanök epël yak. ‘Ne Anutuu Ruup,’ pël yakap tol ëënak arök, ‘Ni Anutuun ökre was yaan,’ pël neaim? ³⁷ Nem Pëpapë yaat namëngkën yeë pöt ar neen kön wi kosang nenewasën ëëneët. ³⁸ Ar nem ngönten kön wi kosang nenewasën yeë. Pël yeëetak ne nem Pëpapë yaat yamëngk epot pöt Pep neering wëen ne Pëparing wë pöt këëkë ewat sënëen nem ya yamëngk epotön itenak neen kön wi kosang wasën.” ³⁹ Pël maan pit kaalak wali öpënëak ëak mor könöm ëen yes.

⁴⁰ Ten Yesuring kaalak së Yotan olëak ëngk komuntakël Sonë ngaan omnarö i momëeima pörek së wakaimaut. ⁴¹ Pörek wëen omën selap pim naë wais oröak wë neneren epël yema. “Yaap, Son pi ya retëng nent naën äaut. Ën Son pim omën epopön ngön aim pöt nent kaar won.” ⁴² Pël mëak omën pörek wëa pörö narö piin kön wi kosang yewas.

11

Lasaras wel wia

¹ Petani kak omën namp wëa yapinte Lasaras pi pörek yauman wieëa. Pim sasaar Mataare Maria piaripta kak taprekaar. ² Ngaan Maria pöpök i köp nga kampët Aköpë ingesiarë lë momëak pim kepön ëptaring kol mowesaup. Pim nangap Lasaras pi yauman yeëa. ³ Pël ëen sasaarök Yesuu ngësël ngön epël wes mëa. “O Aköp, nim kent yaën pöp yauman yaë.” ⁴ Pël maan Yesu pi ngön pöt kat wiak tenën

epël yenia. “Yauman pipët pi wel wiipënëak naën. Piptak omnarö Anutuun yaya maimëë pim Ruup neenta yaya neanëët.”

⁵ Yesu pi Mataare Mariaare Lasarasringöröen kent yeëa. ⁶ Pël yaaup yak Lasarasë yauman yaaut kat wiak pim kak wëaurek wëen akun nentepar sa. ⁷ Pël ëen ten pim ruuröen epël yenia. “Tiar kaalak Yutia yangerakë sëpa.” ⁸ Pël niaan ten epël mëëaut. “Rë yanuulaup, peene tapët Yuta kaöaröak kël nimööpënëak ëautep ni kaalak tapël sëpenëak yaan ma?” ⁹ Pël maan Yesuuk epël yenia. “Kët nenta öngpök aöa 12 ëak wia. Pötaanök yanget ëwa wiaan omën namp këtëk kan yesem kawi nengentiipan. ¹⁰ Ën omën namp rö kan yesem ëwaat won pötaan kawi ngentiipnaat.” ¹¹ Pi ngön pöt niak kaalak ënëm tenën epël yenia. “Tiarim ngöntöp Lasaras pi ka uraarek së it moilmaan.” ¹² Pël niaan ten epël mëëaut. “Aköp, pi ka urak pöt ompyaö sëpnaat.” ¹³ Yesu pi Lasaras wel wiauten yeniaanak tenök pöt ka yaap uraan yenia wesan. ¹⁴ Pël yeëan pöt Yesu pi war wesak epël yenia. “Lasaras wel wia. ¹⁵ Ne wet rëak pim naë nasën ëaut. Ën wel wiak wiaan neen kön wi kosang newasënëëtaan së ya momëmpaat. Pötaanök arim kön wi kosang wasënëëtaan ërëpërëp yeë. Yok peenök pim naë sëpa.” ¹⁶ Pël niaan Tomas, yapin nent Ruprup Ëak Wilaup, puuk ten pim karuröen epël yenia. “Sëpa, tiarta piiring erën ëak wel wiipenaan.”

Yesu pi weletakaan wal yaautere wëwëeta pepap

¹⁷ Pël niak ten Yesuring së oröak Lasaras yangaöök kët kong nent wieëa pöt ëwat saut. ¹⁸ Petani kak pörek Yerusalem kak naë 3 kilomita pöta ök

wieëa. ¹⁹ Pötaanök Yuta omën narö selap pan Mataare Mariaan yaare sër mapënëak sē wëa. ²⁰ Pël ëën Mata pi Yesu yesën kat wiak koirëpënëak kantaöök tenim naë waisa. Pël ëën Maria pi om kak wëa. ²¹ Pël ëën Mata pi wais ten nikoirak Yesuun epël yema. “Aköp, ni eprek wëanëën nem nangap wel nawiin ëan tapön. ²² Pël ëaap ne niin ëwat wë. Peenta ni Anutuun omën nantön kimang maan pöt yok pangk nimpnaat.” ²³ Pël maan Yesuuk epël yema. “Nim nangap kaalak wal ëëpnaap.” ²⁴ Pël maan Mataak epël yema. “Pim akun kaöaöök ten omën pourö wal ëëna pötak wal ëëpna pöten ne yok ëwat wë.” ²⁵ Pël maan Yesuuk epël yema. “Weletakaan wal yaautere wëwëeta pepap nemënt tapöp. Omën namp neen kön wi kosang newasëpna pöp pi wel sasa nawiipan. Om wakaim öpnaat. ²⁶ Pötaanök omën narö nem naëaan wëwëet wak neen kön wi kosang newasëpna pörö wel nawiipanëërö. Pit om wakaim öpnaarö. Ni pöten kön wi kosang yewasën ma won?” ²⁷ Pël maan Mataak Yesuun epël yema. “Mak Aköp, ne niin kön wi kosang yeniwas. Ni Anutuu Ruup, pim tenën Yaö Niiaup Kristo, ngaan Anutuuk yangaak oröömëep pël ëaup.”

Yesu pi ing ëa

²⁸ Mata pi Yesuun pël mëak sē pim nangap Mariaan ngön laaök epël mëëa. “Rë yanuulaup pi wais wë niin ya.” ²⁹ Pël maan Maria pi kat wiak teënt wal ëak Yesuu ngësë waisa. ³⁰ Yesu pi kakë nasën, Mataë kaira pörek om wëa. ³¹ Pël ëën Maria pi teënt oröak yewaisën Yuta omën piaripön yaare sër mapnak sē piarpim kaatak wëaurö pit itaangkën

Maria pi teënt wal äak jaaröön yangaöök sê ing apênëak yes wesak pit pim ênëm waisa. ³² Pël êën Maria pi tenim naë wais oröak Yesuun itenak pim naë iri wel aisëak piin epël yema. “Aköp, ni eprek wëanëen nem nangap wel nawiin ëan tapön.” ³³ Pël mëak ing yemaan Yuta omën pim ênëm waisaö pöröeta top äak ing ya. Pël êën Yesu pi pöten itenak ya ilak sa. ³⁴ Pël äak epël yema. “Ar pim sokur tarëk weeraurö?” Pël maan pit piin epël yema. “Aköp, sê itaampa.” ³⁵ Pël maan Yesu pi ing ya. ³⁶ Pël yaëen Yuta omnarö pit neneren epël yema. “Iteneë. Omën epop pimëen kent pan kön wieëaap.” ³⁷ Yemaan naröak epël yema. “Omën epop pi it il tëaup ompyaö mowesauppe. Pi kaamök elmëanëen Lasaras wel nawiin ëan tapön.”

Yesu pi Lasaras wal ë moulmëa

³⁸ Yesu pi kaalak ya ilak sëen yangaöök sê oröa. Omën pöp kël öngöpöök wi ulmëak kël saulöp naöök ur wari ulmëëa. ³⁹ Pël ëaan Yesuuk epël yema. “Ar kël epö wa pëlëer wieë.” Pël maan omën wel wiaupë sasëp Mata puuk epël yema. “Aköp, pi wel wiin wieë akun kong nent saup yak kamp utpet yaë.” ⁴⁰ Pël maan Yesuuk piin epël yema. “Tol êënak yaan? Ne wet rëak epël niakat. ‘Ni kön wi kosang wasumë pötak Anutuu weëre kosangët oröön itaampëët,’ pël niakat.” ⁴¹ Pël maan pit këlö wa pëlëer wiin Yesu pi ngaarëkël iteneë epël yema. “Pep, ne niin yowe yeniak. Ne kimang niaan kat yawiaup. ⁴² Ne niin ëwat. Ni kët poutë nem kimang ngönöt kat yawiaup. Ën om omën e taua eporöaan kön wiak pit nuuk ne wes nemëen waisan pöt kön wi kosang wasëpna pötaanök epël yeniak.” ⁴³ Pël

mëak pi ngön ëak epël yema. “Lasaras, ni wal ëak orö.” ⁴⁴ Pël maan omën welap wal ëak oröa. Ingre moresiarë wii tēautre ën kepönöök poë koröp kör koëaöre pöt om ëaul ëaan. Pël ëën Yesuuk omnaröen epël yema. “Wil moulmëë. Pël ëën sēpnaan.”

*Kaöaröak Yesu mëmpënëak kup ria
(Matu 26:1-5; Maak 14:1-2; Luk 22:1-2)*

⁴⁵ Yuta omën selap Mariaaring wais wëaurö pit Yesuu ëa pöten itenak narö piin kön wi kosang wesa. ⁴⁶ Pël ëën naröak sē Parisi ngönën omnaröen Yesuu ëa pöten ök mëëa. ⁴⁷ Pël ëën kiri ar yaaö kaöaröere Parisi omnarö pit kansolörö wa top ë ulmëak epël mëëa. “Omën Yesu pömor retëng it ngolöpöt yaëëp tol elmëëpen? ⁴⁸ Pi om pël ëeim wëën tiar kat koko öpena pöt omën pourö pim naë sē rē olëak piin kön wi kosang wasēpnaat. Pël ëën Rom ngaarö wais tiarim omnaröere ngönën tup kaöere pöt utpet niwasēpnaat.”

⁴⁹ Pël yaan pitëm kar namp yapinte Kaiapas pöp krismaki pötak kiri ar yaauröa wotöök wëaup puuk epël mëëa. “Ar kön won pan. ⁵⁰ Epël kön wieë. Yuta omën pourö kö sēnganëën kopëtapök wel wiipna pöt ompyaut.” ⁵¹ Pim ngön mëëa pipët pimtë könöök won, pi krismaki pötak kiri ar yaauröa wotöök wë yak Yesu kopëtapök Yuta omnaröaan wel wiipna pöten war wesak mëëa. ⁵² Pël ëaup Yesu pi Yuta omnarö tenimtëën won, Anutuuk pim omnarö yang ël epotë wë eporö rongan kopëtet ë niulëëpënëak pël ëaup. Pöt Kaiapas pi kön nawiin wë ëa.

⁵³ Pël maan pit kët pötak Yesu mëmpna ngönte ngës rëa. ⁵⁴ Pël yaëën Yesu pi Yuta omnaröa itöök

sak waisak naën. Kak pörek söp mowesak yang omën wonra kautakël kak nerekë yapinte Iprem pörek së ten pim ruuröaring wakaimaut.

⁵⁵ Yuta omnaröa Anutuu mait elmëa akun ngëëngkët temanöm yesën ka kotutéaan omnarö lup kölam tEEPëNëak wet rëak Yerusalem kakë sa, pitëm ngön kosangta wieëaul. ⁵⁶ Pël ëën pit ngönën tup kaöeta kakaati së Yesuun ap wesak pitëmënt neneren epël mëëa. “Ar tol yewas? Pi akun ngëëngk eptak newaisën ëëpën koröp.” ⁵⁷ Pël yemaan kiri ar yaaö kaöaröere Parisi ngönën omnarö pit ngön kosang epël wia. “Omën namp pim wëaurekën ewat wë pöt ök aan wali öpenaan.”

12

Mariaak Yesuu ingesiarë i köp kaampët lë momëa

(Matiu 26:6-13; Maak 14:3-9)

¹ Anutuu mait elmëa akunet temanöm sEPëNëak ngolöp yaëën kët 6 ëak wiaan ten Yesuring Petani kak së oröaut. Kak pörek Lasaras Yesuuk weletakaan wal ë moulmëaup pim kak. ² Pël ëën omën pörek wëaurö pit Yesuring kaömp ngawi nëmpëNëak kaömp ar ëa. Pël ëak Mata pi kaömp yokorön Lasaras pi omën Yesuring wel aisëëë kaömp yena pöröaring wëa. ³ Pël ëën Maria pi i köp nga kamp sum kësang yaaö kep kot nent wak Yesuu ingesiarë lë momëak pim kepön eptaring kol yemowas. Pël ëën i pöta kamppel ka pöt ur wariak wieëa. ⁴ Pël ëën Yesuu ruurö tenim naëaan namp, Yutas Keriot kakaanëp, Yesuun kup mowiipnaap puuk epël ya. ⁵ “Tiar tol ëënak i köp nga kamp epët omnarö menak 300 kina wak omnant wonörö

mempen naën?” ⁶ Pi omën omnant wonöröaan kön nawiin wë mëä. Pi mon kërëep ngarangk ëë kain yaaup yakök pël ëëpënëak mëä. ⁷ Pël yemaan Yesu pi epël yema. “Pël mangan. Pi epët nem yangerak neweerëpna akunetaan peram wiak wakaimautak yaalnë. ⁸ Omën ngöntök yaaö piporö arring akun wali öpnaaröak ar ënëmak yok pangk ompyaö elmëënëët. Ën ne pöt, arring akun wali naön ëëmaap yak pim ompyaö yaalnë epët yok pangk yaalnë.”

Kiri ar yaaö kaöarö Lasaras mëmpënëak kup ria

⁹ Yuta omën selap pan Yesu Petani kak wë pöt kak wiak waisa. Pit Yesu pimtën itaampënëak won, Lasaras Yesuuk weletakaan wal ë moulmëa pöpönta itaampënëak waisa. ¹⁰ Pël ëën kiri ar yaaö kaöarö pit Lasaras piita Yesuring mëmpënëak kup ria. ¹¹ Pöt Yuta omën selap pan Lasarasë ëa pötaan kiri ar yaaö kaöarö kasëng menak Yesuun kön wi kosang wesa pötaanök.

Yesu pi pol tongkiipök Yerusalem kakë sa

(Matiu 21:1-11; Maak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Ëlpamök omën rongan kësang Anutuu mait elmëa akun ngëëngktak wa top ëak wëa pörö Yesu Yerusalem kak waisëpnaan yaë pöt kat wia. ¹³ Pël ëak pit ërëpërëp yeem këëmre kewis wak kamtaöök koirëpënëak yewaisem ngön ëak epël ya.

“Yowe.

Aköpë këm ngöntak yewais epopön yaya mepa.

Pi Israel omnaröa omp aköp.”

¹⁴ Pël yemaan Yesu pi pol tongki ru namp koirak rangk wel aisëa. Pöt ngönën pepeweri wieëa pöl ëa.

¹⁵ “Saion kak wëaurö ar kas ëëngan.

Arim omën omp aköp arim naë yewais.

Pi pol tongki ruupë rangk wel aisëak yewais.”

¹⁶ Pël elmëauta songön pöt pim ruurö ten akun pötak kön nawiin äaut. Ënëmak pi kutömweri is ë rangiat wak wëenak ten epël kön wiaut. “Ngaan pimëen ngönën pepeweri wia pöt kë rapënëak omnaröak pimëen pël elmëa,” pöt kön wiaut. ¹⁷ Ngaan omën Yesuuk Lasarasën ngön mëak weletakaan wal ë yemoulmëen itena pöröak Yesu pim ëa pöten ök maima. ¹⁸ Pël ëen omën kësang pan pim retëng ëa pöt kat wiak pi koirëpënëak kamtaöök waisa. ¹⁹ Pël ëen Parisi ngönën omnarö pitëmënt neneren epël mëëa. “Ar iteneë. Omën pourö pim naë së rë olëak wë. Tiar yok pangk naënganpe.”

Krik omën naröak Yesuun itaampënëak mëëa

²⁰ Yuta omnarö akun ngëëngktak Yerusalem kak së Anutuun yaya mapënëak yesën Krik omën narö pitring sa. ²¹ Pël ëak omën pörö pit Pilip, Kalili yangerak Pesaita kakaanëp, pim naë wais epël mëëa. “Ngöntöp, ten Yesuun itaampunëak yewais.” ²² Pël maan Pilip pi së Entruun mëak piarip së Yesuun ök mëëa. ²³ Pël ëen Yesuuk kangüir epël ök mëëa. “Omën Këëp nem kutömweri is ë rangiat öma akunet temanöm yes. ²⁴ Ne yaap pan niamaan. Korupaë öpö yangerak nangëntën ngaarëk wiaapna pöt kopët tapö om wiaapnaat. Ën yangerak ngëntëpna pötak rëngap yaaröön ëlëp moö sëen kaalak kë selap ütöpnaat. ²⁵ Ök tapël namp pi pimtë möönre koröpöön kent ëëpna pöp kö sëpnaat. Ën namp e yangerak wë pi nemëen yak pim möönre koröpö këëpöt wasëpna pöp wëwë

kosang koir mangkën wakaim öpnaat. ²⁶ Pötaanök omën namp nem inëen elnëepënëak pöt nem ngönte kat wiak ënëm ëëp. Pël ëak nem kak öma pörek nem inëen ru sak öpnaap. Pël ëen nem inëen elnëëpna pöp nem Pepapök ping mowasëpnaat.”

Yesu pimtë wel wiipnaataan ök mëëa

²⁷ Yesuuk pël niak kaalak epël yenia. “Nem lupmer könöm yaëëp tol am? Ma epël mem ma? ‘Pep, nem naë orööpënëak yaë epët wa ap was,’ pël mam ma? Pël mema pöt pangk naëpan. Könöm orö nerëëpënëak waisaut. ²⁸ Pötaanök Pep, ni nim yapinte kaö was.” Yesu pi pël yemaan kutömweriaan ngön nent epël irëa. “Ne nem yapinte kaö wesaut. Pötaanök kaalak kaö wasumaan.” ²⁹ Pël ëen omën piiring taueëaurö pit ngön pöt kat wiak naröak epël yema. “Tangre kaö yera.” Pël yemaan naröak epël yema. “Ensel nampök piin ngön yema.” ³⁰ Pël yaan Yesuuk nerek wak epël yema. “Ngön pipët nemëen naën. Ar kaamök elniipënëak yaarö. ³¹ Peene Anutuuk omën ngönën wonöro këlangön yaatak niulëak yangerakë kaöap, Seten, pi il mowasëpnaat. ³² Pöt omnarö pit ne yangerakaan wak ngaarëk këraarak nemöönak yang ël epotë omnarö pourö wa nem naë niulëëmaat.” ³³ Pim ngön mëëa pöt pimtë wel wiipnaaten mëëa. ³⁴ Pël ëen omën piiring wëaurö pit epël yema. “Ten ngön kosangtak epël kat wi yeë. ‘Yaö Mëëaup, Kristo pi akun wali wakaim öpnaap.’ Pël wiaap tol ëënak ni epël yaan? ‘Omnarö pit Omën Këëp wa ngaarëk mööpnaat,’ pël yaan. Omën Kë pöp talëp?” ³⁵ Pël maan Yesu pi pitën epël yema. “Nem es ëwa epö arim naë akun kot nent wiaapnaat. Pötaanök

ar ëwa elniipnaatak koutak ngep elniipanok sak waiseë. Pöt omën namp koutak yesem pöt, pim sëpna kön wiawl nasën ëëpnaat. ³⁶ Pötaanök ëwa elnia epöökëër pöten kön wi kosang weseë. Pël ëënë pötak ar ëwa pepap nem ingre mor sënëët.”

Yuta omnarö Yesuun kön wi kosang newasën ëa

Yesu pi pël më pet irak së ëlëëp ilaan pit itnaangkën ëa. ³⁷ Pit ngaanëër pitëm itöök Yesu pim retëng selap pan yaëënak piin kön wi kosang nemowasën eima. ³⁸ Pöt Aisaia pim tektek ngönte epël retëng ëa pöt kë oröa.

“Aköp, omnaröa naëaan nampök tenim ngönte kön wi kosang newasën yaë.

Ën Aköp, ni ya yamëngkem nim weëre kosangö pet elmëën nampökta pöten itenak kön nawiin yaë.”

³⁹ Pël ëak pitëm Yesuun kön wi kosang newasën ëa pöta songönte Aisaia puuk ngön nent epël ëa.

⁴⁰ “Pitëm itöök itaampööre lupmeri kön wi pël ëak Anutuu naë rë olaan ompyaö mowaspanëak Anutuuk pit it ngaap mowesak lupöt këlötë ök wes moulmëaurö.”

⁴¹ Aisaia pi Yesuu kutöm ë rangiatön itneëak ngön pipot wet rëak ëaut. ⁴² Pël ëaut omën kaö narö selap pit Yesuun kön wi kosang weseëak war wasëpnaatep Parisi omnaröak ngönën keimön elmëëpanëak kas ëën yak wesak wakaima. ⁴³ Pit Anutuuk pitëm yapinte wak isëpnaaten kent panë naën. Omnarö pitëmtok pitëmtë yapinte wak isak mapna pötenök kent pan ëa.

Yesuu ngöntak omnarö kom elniipnaat

⁴⁴ Yesu pi ngön äak epël yema. “Omën namp pi neen kön wi kosang newasëpna pöp nemtën pëen naëpan. Pep wes nemëen waisaup piinta kön wi kosang wasëpnaat. ⁴⁵ Ën namp neen it-nengempëna pöp Pep wes nemëen waisaup piinta itaampnaat. ⁴⁶ Ne ëwa pepap yak omën neen kön wi kosang yenewesaurö koutak önganëak ëwa elniimëak yangerak irëaut. ⁴⁷ Pötaanök omën namp nem ngönte kat wiak ngaar naön ëëpna pöp ne këlangön yaatak moulmëëmëak ngön ë pet nairën ëëmaap. Ne omnarö këlangön yaatak moulmëëmëak neiraan, utpetetakaan kama moömëak irëaup. ⁴⁸ Omën namp ne kasëng nemenak nem ngönten kaaö ëëpna pöp ngön ë pet yairauröa ök pi kom elmëëpnaap. Pöt nem ngön wet rëak ök yeniak epotök akun kaöaöök ngön ë pet yairauröa yaë pöl ëëpnaat. ⁴⁹ Nem ngön aim epot nemtë könöokaan naën. Won, Pep wes nemëaup puuk ök neeautök pim neeaul war wesak ök niaim. ⁵⁰ Pël äak ne ëwat wë. Ar nem Pepapë ngön ngaar önë pöt wëwë kosangët koir nimpnaat. Pötaanök nem ngön ök niaim epot pim ngan rë nenautök ök niaim.”

13

Yesuuk pim ruuröa ingöt i moira

¹ Anutuu mait elmëa akun ngëëngkët temanöm yesën Yesu pimtë ëëpnaaten epël kön wia. “Ne yanger sëp wesak nem Pepapë ngësë suma akunet temanöm yes,” pël kön wiak omën pimorö yangerak wëaurö lup sant elnieima. Pim lup sant elnieima pöt om wiaan wel wiipnaat.

² Wiap kanök ten kaömp neim wëen Setenök Yutas Keriot kakaanëp, Saimonë ruup, pim lupmeri ilaan Yesu kööre toköröa moresi moulmëepënëak kön wia. ³ Ën Yesu pi pöt epël kön wia. “Ne nem Pepapë naëaan irëaup kaalak pim ngësë sumaap. Pötaanök pi nook omnant pout ngarangk ëëmëak rë nemëa.” ⁴ Pël kön wiak kaömpöt sëp wesak wal ë ulpëen rangkëp përe wiak poë koröp sak kol yewas pöp nent wa ura. ⁵ Pël ëak Yesuuk iit söwarweri lë wiak ngës rëak ruuröa ingöt i yaniir. Pël ëak poë koröp pötaring kol niwesaut. ⁶ Pël ë Saimon Pitaë naë sëen epël yema. “Aköp, nuuk nem ingesiar yok pangk i neneirngan.” ⁷ Pël maan Yesuuk epël yema. “Nem yeë epëten ni köpël wëen. Ënëmak ëwat sumëët.” ⁸ Pël maan Pitaak epël yema. “Nuuk yok pangk nem ingesiar i neneirngan pan.” Pël maan Yesuuk kangiir epël yema. “Nook i naniir ëëma pöt ni neering naöngan.” ⁹ Pël maan Saimon Pitaak epël yema. “Aköp, ingesiar pëen i neirnganëp, morre kepönre pötta i neir.” ¹⁰ Pël maan Yesuuk kangiir epël yema. “Omën namp koröp pou iirëpna pöp pi ënëm kaalak irëpnaataan ya kaö namëngkën ëëpnaat. Om ingesiar pëen kaalak iirëpnaat. Pël ëaap ar kölam tëauröak pourö kölam pëen naön.” ¹¹ Pim pël niia pöt piin kup mowiipnaap tenring wëen itneëak epël yenia. “Ar pourö kölam pëen naön.”

¹² Yesu pi ten pim ruuröa ingöt iir pet irak pim ulpëen waliip wa mëak kaalak tenim naë wel aisëak epël yenia. “Ar nem yaalni epëta songönten ëwat wë ma? ¹³ Ar neen, ‘Aköp, tenim rë yanuulaup,’ pël neaim pöt yaap, ne arim pöp.

14 Pötaanök ne arim Aköp, rë yanuulaupök arim ingöt iir yanuulë epël arök arim karuröa ingöt i moirën. 15 Arim éénëël nook peene pet yaalni. Pötaanök nem yaalni epët arök yal menak nem yeë epël één. 16 Ne yaap pan niamaan. Inëen yaaö nampök pim ngarangkëp il nemowaspan. Ma omën ya nga wes mëen sa nampökta pim wes mëaup il nemowaspan. 17 Ar pipët ewat wë. Pöta ök éénë pötak ërëpsawiarung eim önëët. 18 Ne ngön epët ar pouröaan neniaan. Omën nemëen wesa pöröen ne ewat wë. Pël ëaap omën epot ngönën pepeweri ngön wia pöt kë rap. Pöt ngönën pepeweri epël wia. ‘Omën neering kaömp yen epopök neen utpet pan elnëëpënëak yaë.’ 19 Omën pöt naaröön wiaan wet rëak ök yeniak. Pötaan ënëmak oröön pöt epël kön wiinëët. ‘Pi yaap Kristo pim ök niia tapöt,’ pël kön wiinëët. 20 Ne yaap pan niamaan. Omën namp nem ya ngan rë menak arim naë wes yanimë epop sant mowasënë pöt ne tapël sant newasënëët. Ën ar ne sant elnëënë pöt nem wes nemëaup tapël sant elmëënëët.”

Yesu pi Yutasë pimëen kup mowiipnaaten war wesak mëä

(Matiu 26:20-25; Maak 14:17-21; Luk 22:21-23)

21 Yesu pi pël niak ulöp es mokotön epël yenia. “Ne yaap pan niamaan. Arim naëaan namp ngaaröa naë së nemëen kup mowiipnaat.” 22 Pël niaan ruurö ten it neneren ëak talëpön ya pël kön wiak ëngk ma e wesaut. 23 Pël ëak ruuröa naëaan ne Yesu pi neen kent yaaup yak pim naë wëen, 24 Saimon Pita puuk kepönööring, “Tol?” elnëak, “Talëpön yaarek pëël maan ök niap,” pël yaalnë.

25 Pël elnëen ne Yesuu ngësäl ko wiak epël määaut. “Aköp, talëpön yaan?” 26 Pël maan Yesuuk epël yenä. “Kaömp kaut iistak mäak mempa pipopön yeniak.” Pël neak kaömp kaut iistak mäak Yutas, Saimon Keriot kakaanëp pim ruup, yemangk. 27 Pël ëen Yutas kaömp pöt nëen Seten pim lupmeri iläa. Pël ëen Yesuuk epël yema. “Omën nim ëëmëak yaën pipët teënt ëëm.” 28 Pël ök yemaan ten piiring wëa pörö kat wiak këëkë kön nawiin äaut. 29 Pël äak ten naröak epël kön wiaut. “Yutas pi tiarim mon kërëep wieëaupok akun ngëengtakëen omën nant wë wes yamë ma ngöntök yaaurö omën nant mampënëak wes yemomë,” pël wesaut.

30 Yutas pi kaömp kaö pöt wa nak tapëtakëer kakaatiaan oröak rö kan koutak sa.

Kan ngolöpö

31 Yutas pi oröak yesën Yesuuk epël yenia. “Peene Omën Këep nem yapin pingët tekeri yaaröön nook Anutuu yapin pingëteta tekeri wes yamë. 32 Omën Këep ne Anutuu weëre kosangöt tekeri yewas. Pötaanök Anutuuk Omën Këep nem weëre kosangöt tekeri wasëpnaat. Akun wali nasën wiaan pël ëëpnaat. 33 Nem ruurö, ne akun kot nent arring wë olëak sëen ar neen ap wasënëet. Pötaanök Yuta omnaröen mëea tapët arënta yeniak. Nem së öma pörek ar peene yok pangk newaisngan. 34 Ne kan ngolöpö epël koir yaningk. Ar neneren lup sant ëeim ön. Nem ar lup sant elnieimaa pöl arta arimtok neneraan lup sant ëeim ön. 35 Pël ëënë pöt omnaröak arën itaangkën nem ruurö pël koröp orööpnaat.”

*Yesuuk Pitaë yak mowasëpnaat war wes mëä
(Matiu 26:31-35; Maak 14:27-31; Luk 22:31-34)*

³⁶ Pël yeniaan Saimon Pitaak epël yema. “Aköp, ni talël sum?” Pël maan Yesuuk kangiir epël yema. “Nem së öma pörek yok pangk peene newaisngan. Ënëmak waisumëët.” ³⁷ Pël maan Pitaak epël yema. “Aköp, tol ëënak nim ënëm newaisën ëëm? Ne nimëën wel wiimëak pöt yok pangk wel wi-imaat.” ³⁸ Pël maan Yesuuk kangiir epël yema. “Ni nim wëwëet nemëën këëpöt wasumëëp ma? Ne yaap pan niamaan. Kokor ngön naën wiaan ni akun nentepar nent yak newasumëët.”

14

Yesu pi tiarim Pepa ngësë sëpena kanö

¹ Yesuuk kaalak yal menak epël yenia. “Ar ya ngës ëëngan. Anutuun kön wi kosang wesak neenta kön wi kosang newasën. ² Pöt tol ëënak? Nem Pepapë kak kaat kësang wia. Pötaanök ne wet rëak pörek së arimëën ur nant kopëta wes ulmëëmaan. Pël naën wieëanëën ne wet rëak ngön pipët arën ök neniaan ëan tapön. ³ Pël ëa pötaanök ne pörek së arim uröt kopëta wes ulmëak ar neering önëën kaalak wais nikoirumaat. ⁴ Ën nem kan suma pöön ar ëwat wë.” ⁵ Pël niaan Tomasök epël yema. “Aköp, nim kan sumë pöön ten köpël. Tol ëak ëwat sën?” ⁶ Pël maan Yesuuk epël yema. “Kan pö nemënt tapöp. Ne ngön këëtere wëwëeta pepap. Kan maim naöök së Pepa naë naaröongan. Nemënt kan kopët tapö. ⁷ Ar wet rëak neen yaap ëwat sanëën nem Pepapönta ëwat san tapön. Peenök ar piin itenak ëwat yes pël kön wiinëët.”

⁸ Pël maan Pilipök epël yema. “Aköp, ni Pepen pet elniimë pötak ten yok pangk ëënaat.” ⁹ Pël maan Yesuuk epël yema. “Pilip, ne akun wali pan arring wakaimauppe. Ni neen ewat nasën ma? Omën neen ityaangk pöp nem Pepapönta ityaangk. Oröp ëënak ni epël yaan? ‘Ni Pepen pet elni,’ pël yaan. ¹⁰ Ni, ‘Ne Pepaaring wëën Pep pi neering wë,’ nem yak pöt kön wi kosang nenewasën imaup ma? Nem ngön arën ök yeniak epot nemtë könöökkaan nga ilak ök neniaan. Pep pi neering wë pimtök pim yaat yamëngk. ¹¹ Ar ne Peparing wëën Pep pi neering wë nem ök yeniak epot kat wiak kosang weseë. Pël naën ëak pöt nem ya yamëngk epotön itenak kön wi kosang neweseë. ¹² Ne yaap pan niamaan. Omën namp neen kön wi kosang newasëpna pöp puuk yok pangk nem ya yamëngk epot mëmpnaat. Pël ëak kaö panë wesak mëmpö yesem pim ya pötak nemët il newasëpnaat. Ne Pepa ngësë sumen ëa pötaan pël ëëpën sa. ¹³ Pël ëën ar nem yapintakël kimang neanë pöt Anutuu Ruup nook nem Pepapë weëre kosangöt tekeri wesak yok pangk nimpaat. ¹⁴ Ar nem yapintak neen omën nant ëëmëak kimang neaan pöt pangk ëëmaat.”

Yesuuk Ngëëngk Pulö wes mëëpënëak ök mëëa

¹⁵ “Ar ne lup sant elnëënë pötak nem ök yeniak pöl ëëneët. ¹⁶ Pël ëak ne Pepen kimang maan puuk Ël Kaamök munt namp arimëën wes mëëpnaat. Pël ëën akun wali arring wakaim öpnaat. ¹⁷ Ngëëngk Pul pö ngön këët tekeri yewesa pöta Pulö omën ngönën wonöröak itaampööre ewat së pël naën yaau. Pötaanök pit sant mowesak naön ëëpnaat.

Pi peene arring wë arim lupötë wakaim öpnaap. Pötaanök ar piin ewat wë. ¹⁸ Ne ar sëp niwasën ru wamir sak naöngan. Arim ngësë kaalak waisumaap. ¹⁹ Akun kot nent wia pöt pet irën omën ngönën wonöröak neen itnaangkën eëpën sa. Ën ar pöt neen itaampunëet. Ne öp wëaup. Pötaanök arta öp önëet. ²⁰ Akun pötakök ne Peparing wakaiman, ar neering wëen ne arring wakaiman pöten ewat sënëet. ²¹ Omën namp nem këm ngönte ngaar wak öpna pöp pi lup sant elnëepnaap. Ën namp lup sant elnëepna pöp nem Pepapök pi lup sant elmëepnaat. Nookta tapël lup sant elmëak nem songönte tekeri wesak pet elmëen itaampnaap.”

²² Yesu pi pël maan Yutas, Keriot kakaanëp won, pim ngampupök epël yema. “Aköp, ni tol eënak nim songönte tenimtën tekeri wes niak omën ngönën wonöröaanta pël naalmëen eëmëak yaan?” ²³ Pël maan Yesuuk kangüir epël yema. “Omën namp ne lup sant elnëepna pöp pi nem ngönta ënëm eëpnaap. Pël eën nem Pepapök pi lup sant elmëen tenip pim naë së piiring önaat. ²⁴ Ën namp pi ne lup sant naalnëen eëpna pöp nem ngönötë ënëm naën eëpnaap. Ngön arim e kat yawi epot nemtëet won. Pep nem wes nemëaupök nangkën wak waisaut.

²⁵ “Nemënt arring wë ngön epot pout ök yeniak. ²⁶ Ënëmak arim Ël Kaamököp, Ngëengk Pulö, Pepak nem yapintakël wes mëepna pöök ar rë niulak arim könöt wa ngolöpngolöp niwasëpnaat. Pël eën ar nem ök niaimaö pöt poutön kön wiinëet. ²⁷ Ne ar sëp niwasumëak nem mayaapët ningkën arring

wiaapnaat. Nem pöt omnaröa mayaap pöta ök wontak yaningk. Ar ya ngës ëak kas ëëngan. ²⁸ Ar ngön epël ök niaan kat wiaurö. ‘Ne kamaarek së rëak kaalak waisumaat,’ pël niaut. Pep pi kaöap ne il newesau. Pötaanök ar yaap neen lup sant elnëan talte nem Pepa ngësë suma pöten ërëpërëp ëën. ²⁹ Këët naaröön wiaan wet rëak ök yenia. Pötaan ënëmak oröön itenak ar kön wi kosang newasënëët. ³⁰ Yangerakë kaöap Seten pi waisëpënëak kan ko yaë. Pötaanök ne arën ngön wali neniaan ëëm sa. Pi wais ne il nenewaspan. ³¹ Yangerakë omën ngönën wonörö nem Pepapön lup sant yaalmëa pöten itenak kön wiipënëak pim ngön ök neeautë ënëm yaaup. Yok, wal ëak sëpa.”

15

Yesu pi wain ëlweë

¹ Yesu pi ten pim ruuröen ök niak kaalak watepang ngön nent epël ök yenia. “Ne wain këwei ököp. Ën nem Pepap pi wain ya ngësëp. ² Nem lööre morötë nautön ëëpna pöt ngësëpök oröak il moolapnaat. Ën mor nant utöpna pöt pi mënt il moolëak ompyaö mowasën selap utöpnaat. ³ Ar pöt, nem ngön ök niaan kat wian pötak ompyaö niwesa. ⁴ Pötaanök nem arring eim öma pöl ar neering eim ön. Wain mor nemor ëlwei yal naën pëlëer wë yok pangk nautpan. Ök tapël, arta neering naön ëënë pöt kë won ëënëët. ⁵ Ne wain songönte. Ar nem moröt. Pötaanök namp neering wëen ne piiring ömaap pim këët selap uteim öpnaat. Ën ar ne sëp newesak wë arimënt omnant pangk naëngan. ⁶ Pötaanök neering naön ëëpna pöp

ngësöpök wain morötë yaë pöl il moolaan wa top äak esuwesi yemar pöl elmëepnaat. ⁷ Ar neering wë nem ngönte kat wieim önë pöt ar omën nenten kimang neaan yok pangk nineim ömaat. ⁸ Pötaanök ar kë selap yautön nem ruurö pöt tekeri yesën önë pöt nem Pepapë weëre kosangöt oröön omnarö itaampnaat. ⁹ Nem Pepapök ne lup sant elnëeim wë pöl nook ar lup sant yaalni. Pötaanök ar nem lup sant pöta öngpök ön. ¹⁰ Ar nem këm ngönta ënëm eim önë pötak nem lup sant pöta öngpök wakaim önëët. Neenta tapël nem Pepapë ngön ngaar weimeë pim lup sant pöta öngpök wëaup.

¹¹ “Ne ngön pipot nem ya ërëpërëp pöt arim naë oröak peö äak wiaapënëak ök yeniak. ¹² Ne ngön epël niiaut. ‘Nem lup sant elnieima pöl ar nener lup sant elmëeim ön,’ pël niiaut. ¹³ Omën namp pim karuröaan wel wiipna pöpön, ‘Lup sant panë yaë,’ pël mepenaat. ¹⁴ Ar nem yeniak pöl ëënë pötak nook itaangkën nem ngöntörö pël koröp orööpnaat. ¹⁵ Inëen yaaup pi pim ngarangkëpë omnant yaauten köpël wë. Pötaanök nook arën, ‘Inëenörö,’ pël naniwasën yeë. Nem Pepapë naëaan ngön kat wiaut ök niaimaut. Pötaanök ne arën, ‘Nem ngöntörö,’ pël yaniwas. ¹⁶ Arök ne arimëen kom ë neneulëen äaurö. Nookëer ar këët selap uteim önëak yaatak kom ë niulëaut. Pël ëen arim kë pöt oröak wiaan ar nem yapintak Pepen omën nantön kimang manë pöt yok pangk nimpnaat. ¹⁷ Ne arën kosang wesak epël yeniak. Ar neneraan lup sant ëeim ön.”

Ngönën wonöröak Yesuu ruurö kööre tok elniipnaat

18 “Ngönën wonöröak kööre tok yaalniin pöt, ‘Pit wet reäk Aköpön kööre tok elmëaurö yak tenënta tapël yaalni,’ pël wasën. 19 Ar yaap ngönën wonöröa rongantak wëan talte pitëm karurö pël wesak kent elniipën. Ar pitëm toktak wonörö. Nook pitëm naëaan kama niön pitëm wëwëet sëp wesaurö. Pötaan kööre tok yaalni. 20 Arën nem ngön epël niak pöten kön wiaan. ‘Inëen yaaö nampök pim ngarangkëp il nemowaspan.’ Pit neen kööre tok elnäaut. Pötaan arënta tapël elniipnaat. Pit nem ngönta ënëm yeëa talte arimteta kat wiak ënëm ëëpën. 21 Pël ëëpnaatak pit Pep ne wes nemëaup piin köpël ëäk kasëng mena. Pötaanök ar nemorö pël wesak kööre tok elniipnaat. 22 Ne yaap pitëm naë oröak ngön ök nemaan ëan talte pitëm saun pötë kangut tekeri nasën ëëpën. Pël ëëpnaatak ök maan kat wiak kaaö ëaurö. Pötaan saunat wiaapnaat. 23 Omën neen kööre tok yaalnë piporö nem Pepapönta kööre tok yaalmë. 24 Ne ya ke nentere nent omën ngaanöröa naënöt pitëm tekrak mëneimaut. Pël naën ëan talte saunatë kangut pitëm naë naaröön ëëpën. Pël ëëpnaatak pit nem ya mëna pötön itenak ten Pep pouwaarën kööre tok yaalni. 25 Pël yaë pötak ngönën pepeweri ngaan ngön kosang nent epël ëa pöt kë yaarö. ‘Pit pas neen kööre tok elnäaut.’ 26 Ël Kaamököp nook nem Pepapë naëaan wes mëen arim ngësë waisëpnaat. Pöp ngön këët tekeri yewesa pöta Pulö Pepapring wëaupök wais nem ngönöt war wesak ök niapnaat. 27 Pël ëën pöt arta ngaanëër nem ya ngës rëaurekaan akun wali neering wakaimaurö. Pötaan nem songönte arökta tekeri wesak ök anëët.”

16

¹ Yesu pi ten pim ruuröen kaalak epël ök yenia. “Ar kön wi kosang yewesaut sêp wasnganok pël niiaut. ² Pit ar pitëm ngönën tupötëaan waõ ë nimëepnaat. Pël ëak kaalak akun nent oröön pit ar mën wel yaniwiem Anutuun kaamök yaalmë pël kaar wasëpnaat. ³ Pit neen köpëlre Pepenta köpël. Pötaanök pël elniipnaat. ⁴ Naaröön wiaan ök yeniak. Pötaanök ënëmak oröön pöt epël wasënëët. ‘Pim ngaan ök niia pötak yaarö,’ pël wasënëët.”

Ngëengk Pulöökë ya yamëngkaut

“Ne ngaan arëring wë yak ngön pipot ök neniaan äaut. ⁵ Pël äautak peene pöt nem wes nemëaupë ngësë sumëak yaëën arim naëaan nampök neen, ‘Ni talël sum?’ pël nenëaan yeë. ⁶ Ne sëën omën orööpnaaten ök niak pötaan ya ngës yeë. ⁷ Pötaanök ne yaap niamaan. Ne ar sêp niwesak sëën arim naë omën ompyaut orööpnaat. Ne nasën ëëma pöt Èl Kaamököp arim naë newaispan. Èn nem suma pötak nook wes mëën irapnaat. ⁸ Pi irapna pötak ngönën wonörö saunaring wëanre wotpil sak wëan pöta songönte tekeri wes menak ngön ya yamëngkauta songönteta tekeri wes mampnaat. ⁹ Saunaring wëa pöta songönte eptakël tekeri wasëpnaat. Neen kön wi kosang nenewasën yaurö pötakël tekeri wasëpnaat. ¹⁰ Èn wotpil sak wëa pöta songönte eptakël tekeri wasëpnaat. Ne nem yaat pet irak Pepa ngësë sëën ar kaalak itnaangkën ëënëët pötakël tekeri wasëpnaat. ¹¹ Èn ngön ya yamëngkauta songönte eptakël tekeri wasëpnaat. Anutuuk yangerakë kaöap Seten pi

kélangön yaatak ulmëepënëak ngön ë pet irak wë pöl pit tapël elmëepnaat pötakël tekeri wasëpnaat.

¹² “Ngön kësang wiaap ök niamaatep peene tapëtakëer ar yok pangk ënëm naën ëënëen sa. ¹³ Ngön këet tekeri yewesa pöta Pulö irëak ngön këeta songönte pet elniin ewat sënëët. Pël yeem pim könöokaan rëak nant neniapan. Pepa naëaan kat wiaul war wesak omën ënëm orööpnaatönta ök niapnaat. ¹⁴ Pi nem ngönre omnant wak ök yeniaan nem yayaat orööpnaat. ¹⁵ Pepa omën pout nemot. Pötaanök, ‘Pi nem ngönre omnant wak tekeri wes nimpnaat,’ pël niiaut.”

Yesu pi sak kaalak waisëpnaap

¹⁶ “Akun kot nent won sëen ar neen itnaangkan. Kaalak akun kot nent tapël won sëen waisën itaampunëët.” ¹⁷ Pël niaan ruurö tenimtok tenimënt neneren epël mëëaut. “Pi tol ëënak epël ya? ‘Akun kot nent won sëen ar neen itnaangkan. Kaalak akun kot nent tapël won sëen waisën itaampunëët,’ pël yaap. Pël niak kaalak, ‘Pepa ngësë sumaat,’ pël yaap. ¹⁸ ‘Akun kot nent,’ pël ya pöt tol nenten ya? Tiar pöta songönten köpël yeë.” ¹⁹ Pël mëak ten Yesuun pëel menëak yaëen pimtök itenak epël yenia. “ ‘Akun kot nent won sëen ar neen itnaangkan. Kaalak akun kot nent tapël won sëen waisën itaampunëët,’ ar nem pël niak pötaan pëel neanëak yeë ma? ²⁰ Ne yaap pan niamaan. Ar ingre ya ilak kaö panë anëët. Pël yaëen omën ngönën wonörö pit ërëpsawi ëëpnaat. Arim lupöt ya ngës ëënëët. Pël ëënëëtak pötak kaip tiin ërëpsawi koirënëët. ²¹ Öng namp pi ru wilëpënëak lel yailën kélangön kat wiipna akunet temanöm yesën ya

ngës eëpnaat. Pël eën ruup oröön pöt ya ngës pöt won seën rungaap oröa pötaan ya erëpërëp kön wi yaë. ²² Pöta ök ar peene ya ngësring wë. Pël yeëetak ne kaalak arën itaangkën enëmak ar erëpsawiarung önëët. Pël eën omën nampök arim erëpsawi pöt wa ep naalniipan. ²³ Akun pötak arök neen omën nentaan pëël nenëangan. Ne yaap pan niamaan. Ar nem yapintak Pepen omën nentaan manë pöt yok pangk nimpnaat. ²⁴ Ar ngaan omën nent önëëtaan nem yapintak kimang nemaanörö. Pötaanök kimang maan ningkën arim naë erëpsawi kësang pan orök wiaapnaat.”

Yesu pi yangerakë omën utpetat il wesa

²⁵ “Ne wet rëak arën watepang ngön niaut. Eën enëm pöt kaalak watepang neniangan. Nem Pepapë songönte tekeri wesak ök niamaat. ²⁶ Akun pötak arimtok nem yapintak Pepen kimang manëët. Nook arimëen kimang mema pöt neniaan yeë. ²⁷ Ar ne lup sant elnëak Pepa naëaan waisaup pöt kön wi kosang yenewes. Pötaan Pepak ar lup sant yaalni. ²⁸ Ne ngaan Peparung wakaim olëak pi moulmëak e yangerakë waisaup. Pël ëak peene wakaim olëak yanger sëp wesak kaalak Pepa ngësë sumaat.”

²⁹ Pël niaan ruurö ten epël yemak. “Peene pöt watepang neniaan, tekeri wesak ök yeniaan. ³⁰ Ten peene niin ewat yes. Ommarök pëlpël neniaan wiaan nim könöök war wesak yaaup. Ni omën poutön ewatëp. Pötaanök ten peene ni Anutuu naëaan irëaup pöt kön wi kosang yewas.”

³¹ Pël maan Yesuuk kangiiir epël yenia. “Yaap, peenök kön wi kosang yewas ma? ³² Kat wieë.

Akun orööpnaat pël niak pöt yok oröa. Pël een ar repak arim kaatë sënëak noolëak sëen nemënt ömaat. Pël eëmaatak nemënt won. Nem Pepap pi neering wë. ³³ Ar neering wëen arim naë mayaap oröak wiaapënëak niaut. Ar yangerak wë këlangön kat wiinëet. Pël eëneetak yangerakë omën utpetat nook il yemowas. Pël yaëen arim lupöt kosang sak ön.”

17

Yesu pim ruurö tiarimëen kaamök elniipënëak kimang mëä

¹ Yesu tenën pël niak we riak kutömweriil iteneë epël yema. “Pep, akunet yok oröa. Pötaanök nook nim yapin pingët tekeri wes mempaat, nuuk nim Ruup nem yapin pingët tekeri wes man. ² Nuuk omën nem naë wa neulëaurö wëwë kosangët koir mampëak ne yangerak omnaröa ngarangk wes neulëaup. ³ Wëwë kosangta songönte epël. Pit ni Anutu këep niin ewat wë nim wes nemëaup, Yesu Kristo, neenta ewat öpna pötak wëwë kosangët pitëm naë orö rëepnaat. ⁴ Ne nim ya ngön neaan pöt mënak pet irumëak yeë. Pël yeem yangerak nim yapin pingët tekeri wes yemangk. ⁵ O Pep, ngaan kutömre yang naaröön wiaan ne nim naë wë kutöm ë rangiatring wakaimaut. Pötaanök kaalak peene ë rangi tapët nan.

⁶ “Ne yangerakë omën nim ne nenan pöröen nim songönte ök maimaut. Omën nimëen yaö wesak nem naë wa neulëa pörö nim ngönta ënëm yaë. ⁷ Pël ëak omën ne nenan pöt pout nim naëaanöt pöt pit ewat yes. ⁸ Ngön pout ne nenan pöt nook pit mangkën yeö. Pël ëak ne nim naëaan

waisan pöt pit ewat sak nuuk ne wes nemëan pötenta kön wi kosang yewas. ⁹ Ne pitëmëen kimang yeniak. Omën ngönën wonöröaan won, omën nim ne nenan pöröaan kimang yeniak. Ni pit nimëen yaö wesaurö pötaanök. ¹⁰ Omën nim piporö tepërimorö. Nem eporö tepërimorö. Pit nem weëre kosangö pet yaalmëen nem yapin pingët orö yarë. ¹¹ Pit pöt yangerakë wëwëet om yal menak öpnaarö. Ën nem yangerakë wëwëet pet yair. Pël ëak ne nim naë waisumaan yeë. Pep, ni ngëengkëp, nim weëre kosang nenan pötring nuuk ngarangk elmëem. Pël ëen muumöngk öpnaan. Pël ëak tepërim lup kopëtemer sak wë pöl pitta tapël ëak öpnaat. ¹² Ne pitring wë nim weëre kosang nenan pötring ngarangk elmëen muumöngk wakaimaut. Ne ngarangk yaalmëen namp kö nasën. Nim ngönëntak ëan pöt kë rapënëak kopët namp kö sëpënëak yaö ëan pöpökëer kö sa. ¹³ Ne peene nim ngësë aprumëak yeë. Pötaanök nem ërëpsawiet pitëm lupötë oröak ulöl sak wiaapnaataan yangerak wë ök yeniak. ¹⁴ Ne nim ngönöt ök më pet irën omën ngönën wonörö pit kööre tok yaalmë. Pöt ne omën ngönën wonörö pitëm yaaul naën ök tapël pitta omën ngönën wonörö pitëm yaaul naën. Pötaanök kööre tok yaalmë. ¹⁵ Ne pit yangerakaan ömëak kimang neniaan. Omën utpetapë moresiaan ent ë moulmëëmëak kimang yeniak. ¹⁶ Ne omën ngönën wonörö pitëm yaaul naën, ök tapël pitta omën ngönën wonörö pitëm yaaul naën. ¹⁷ Nim ngön këetak kom elmëen nimëen yaö sak öpnaan. Nim ngön pöt këet. ¹⁸ Nuuk neen ya ngön neak

yangerak omnaröa ngësë wes nemëen pöl nook pit ya ngön meäk omnaröa ngësë wes yemomë. ¹⁹ Nuuk pit ngön këetak kom elmëen nimëen yaö sak öpënëak nook nem wëwëet pitëmëen yaö yemowas.

²⁰ “Ne pitëmëen pëen kimang neniaan. Omën pitëm ngön kat wiak neen kön wi kosang wasëpna pöröaanta yeniak. ²¹ Ne omën eporö pourö lup kopëtemer sak öpna pötaan kimang yeniak. Pep, ni neering wëen nem niiring wë pöl pit tepërring öpënëak kimang yeniak. Pël ëen ngönën wonörö pit pöten itenak nuuk ne wes nemëen waisan pöt kön wi kosang wasëpënëak pötenta kimang yeniak. ²² Pit tepërim lup koptemer sak wë epël pitta tapël sak öpënëak ë rangiat nim ne nangkën pöt nook pit yemangk. ²³ Pit lup kopëtemer panë sak öpnaataan ni neering wëen ne pitring wë. Pël ëen omën ngönën wonörö pit pöten itenak nuuk ne wes nemëen waisan pöten kön wiak nuuk ne lup sant yaalnëen pöl pit lup sant yaalmë pötenta kön wiipnaat. ²⁴ Pep, omën nim ne nangkën pörö nem kutöm ë rangiat itaampnaan nem ömaarek ten pourö önëak kimang yeniak. Nem kutöm ë rangi pöt ni ngaanëer kutömre yang won wiaan ne lup sant elnäak nenaup. ²⁵ O Pep wotpilëp, omën ngönën wonörö pit niin köpël wëen nookëer niin ëwat wë. Ën omën nem naë wë eporö pit nuuk ne wes nemëen waisan pöten ëwat wë. ²⁶ Ne nim songönte tekeri wes menaut. Pël ëak tekeri wes meneim ömaat. Pël ëen ne lup sant yaalnëen pöl pitta tapël elmëen. Pël ëen ne pitring ömaan.”

18

*Yesu Kesemani wëen ngaaröak wali wa
(Matiu 26:47-56; Maak 14:43-50; Luk 22:47-53)*

¹ Yesu pi kimang ngön pet irak pim ruurö ten koirak i Kitron pömer olëak ëngk komuntakël Olip ya newer wieëa pörekë saut. ² Pörek së wëen Yutas ngaaröen kup mowiipnaap pi Olip ngës pöön ëwatëp yak Yesure ruurö ten ngës pöök kët poutë pörek wa top ë yaaut yak. ³ Pörek së wëen Yutas pi Rom nga naröere kiri ar yaaö kaöaröere Parisi ngönën omnaröa naëaan polis narö koirak nga ë omnant wak es mangiak waisa. ⁴ Pël ëen Yesu pi omnant elmëëpna pötön ëwat wëak kepöngk wiak naë së epël pëël yema. “Aë, ar talëpön ap weseim?” ⁵ Pël maan epël yema. “Ten Yesu Nasaret kakaanëp koirënëak yewais.” Pël maan Yesuuk epël yema. “Ne tapöp.” Pël mëak itaangkën Yutas ngaaröen kup yemowiem pit pourö wëa. ⁶ Pël ëen pit pim, “Ne tapöp,” pël mëëa pötaan kasngaë kan së yangaak yengenti. ⁷ Pël ëen kaalak rangk pëël yema. “Aë, ar talëpön ap weseim?” Pël maan epël yema. “Yesu Nasaret kakaanëpön.” ⁸ Pël maan Yesuuk epël yema. “Ne tapöp niakat. Ar nemtën ap yewas pöt omën eporö om wes momëen sëp.” ⁹ Pi pim wet rëak Anutuun, “Omën nim ne nenan pörö namp ap naön,” pël mëëa pöt kë rapënëak ngön pipët mëëa. ¹⁰ Pël yemaan Saimon Pita pi öpwer wëaup yak yepatuukaan përeäk kiri ar yaaö wotöököpë inëen ru namp yapinte Malkas pöp möak pim kat yaapkëëp per olëa. ¹¹ Pël ëen Yesuuk Pitaan epël yema. “Öpwer kaalak yepatuuk më. Këlangön Pepak yenangk epot sëp newasngan.”

Pit Yesu wak Anasë naë sa

¹² Pël maan ngaaröere pitëm wotöököpre polisörö pit Yesu wali wak wii tēa. ¹³ Pël ēak pit pi wak wet rēak Anasë naë sa. Pöt Kaiapas pi akun pötak kiri ar yaaurōa wotöök wēaup Anasë koontup wak wēa. ¹⁴ Kaiapas pöp wetkaal Yuta omnarōen, “Omēn pourō kō sēnganēen kopētapök wel wiipna pöt ompyaut,” pël mēea pöp.

Pitaak Yesuun yak mowesa

(Matiu 26:69-70; Maak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Ten Saimon Pita pit Yesu wak yesēn ēnēm saut. Pël ēak kiri ar yaaō wotöököp pi neen ēwatēp yak nemēt Yesuu ēnēm kiri ar yaaō wotöököpē ēmōökē öngpök ilēaut. ¹⁶ Ēn Pita pi om ēm ngēsōök taueēa. Pël ēēn kiri ar yaaō wotöököpē ēwatēp nook kaalak ka tomök orō öng ēm kanēra ngarangk wēa pöpön mēak Pita koirak öngpök saut. ¹⁷ Pël ēēn öng ēm kanēra ngarangk pöpök Pitaan epēl yema. “Yesuu ruurōakaan namp ni koröp.” Pël maan Pitaak, “Ne won,” pël yema. ¹⁸ Pël mēak polisre inēen yaaurō tomök ep ēēn es merak taueē mor yesa pörōa naë sē es mor yes.

Kiri ar yaaō wotöököpök Yesuun pēel mēea

(Matiu 26:59-66; Maak 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Kiri ar yaaurōa wotöököpök Yesuun pim ruurōen pēel mēak omnarōen ngönēn ök yamēea pötenta pēel mēea. ²⁰ Pēel maan kangiir epēl mēea. “Ne omnarōa ēōetak ngön ök yamēēaup. Yuta omnarōa ngönēn tupötēere ngönēn tup kaōetak wa top ēak wēen ök yamēēaup. Ēlēep naēn. ²¹ Tol ēēn neen pēel yenēaan? Nem ngön ök yamēēaurōen pēel ma. Pit nem yamēea pöt ēwat wēerek kat mowi.”

22 Pël yemaan polis namp pim naë taueëaupök Yesu mor kaë momöak epël mëëa. “Ni wotöököpön pil mangan.” 23 Pël maan Yesuuk epël mëëa. “Ne ngön utpet yak pöt utpet pöt war wesak aan ten kat wiinaatep. Yaap yakap oröp ëënak pas yenemöön?” 24 Pël maan pim moresiarë wii motëa pöt om ëaul ëaan Anasök wes momëën kiri ar yaaö wotöököp, Kaiapas, pim ngësë sa.

Pitaak kaalak Yesuun yak mowesa

(Matiu 26:71-75; Maak 14:69-72; Luk 22:58-62)

25 Saimon Pita pi es mor yesem tauaan piiring wëa pöröak epël yema. “Niinta pim ru namp koröpok.” Pël maan pi yak wesak, “Ne won,” pël yema. 26 Pël maan kiri ar yaaö wotöököpë inëën ru namp Pitaë öp möak katëëp per olëa pöpë karipök epël yema. “Yaap, ne itaangkën Olip yaöök piiring wëën itenaut koröp.” 27 Pël maan Pitaak epël yema. “Ne won.” Pël yemaan kokor namp ngön ya.

Pit Yesu wak Pailatë naë sa

(Matiu 27:1-2, 11-14; Maak 15:1-5; Luk 23:1-5)

28 Pit wangam kan röökéër Yesu Kaiapasë naëaan mësak Rom yang ngarangkëpë ka kaöetakë mësak yes. Pël ëak pitëmënt pörö yang ngarangkëpë kaatak lup kewil ëëpanëak kakaati neilan ëa. Pöt tol ëënak? Pit lup kewil ëak pöt Anutuu mait elmëa akun ngëëngktak kaömp nanën ëëpën sa pötaanök. 29 Pël wesak om tomök tauaan Pailat pi pitëm naë së epël pëël yema. “Ar oröpmor ëën omën epop ngön yaatak ulmëënëak mësak yewais?” 30 Pël maan pit epël yema. “Pi utpet naën ëanëën ten pas mësak newaisën ëan tapön.”

31 Pël maan Pailatök epël yema. “Arimtok mësak sê ngön yaatak ulmëak arim ngön kosangta wieëaul elmëeë.” Pël maan Yuta omnaröak epël yema. “Ar Rom omnarö arim ngön kosangtak tenim naë omën yamëngkautaan nga wia.” 32 Yuta omnarö pit pël yemaan ngaan Yesu pimtök pim këra yetaparak möön wel wiipnaat ngön pël mëëa pöt kë oröa. 33 Pël maan Pailat pi kaalak kakaati ilë wë Yesuun ngön maan sêen epël mëëa. “Ni Yuta omnaröa omën omp aköp ma?” 34 Maan Yesuuk epël mëëa. “Ngön pit nimitök kön wiak yaan ma omën naröak ök niaan yaan?” 35 Pël maan Pailatök kangiiir epël mëëa. “E, ne Yuta omnamp ma? Nimtë omnaröere kiri ar yaaö kaöaröak nem naë mësak wais yanuulëep. Ni tolël ëaup?”

36 Pël maan Yesuuk kangiiir epël mëëa. “Nem omnarö wa ngaöök yamëa pöt yangerakaan wonte. Pël ëëëanëën nem ruuröak nga elmëën Yuta omnaröak ne neneön ëan tapön. Nem omnarö wa ngaöök yamëa pöt yangerakaan wonte.” 37 Pël maan Pailatök epël mëëa. “Ën ni omën omp ak namp ma?” maan Yesuuk epël mëëa. “Nim neen omp ak namp pël yenëaan pipët yaap. Ne ngön këët tekeri wasumëak yangerak wes nemëën nem ëlëpök newilaup. Pötaanök namp pi ngön këëta ënëm ëëpna pöp nem këm ngönte kat wiipnaap.” 38 Pël maan Pailatök epël mëëa. “Ngön kë pöt tol nent?”

*Pailatök Yesu këra yetaparak mööpënëak mëëa
(Matiu 27:15-31; Maak 15:6-20; Luk 23:13-25)*

Pël mëak kaalak tomökël orö epël yema.
“Nem piin nga elmëëma utpet nent pim naëlaan

nokoirën. ³⁹ Arim yeë pöl ne Anutuu mait elmëa ngëengk akunetak omën namp wii kaatakaan öpënëak wes nimë yeë. Pötaanök ne ar Yuta omnaröa omën omp aköp wes nimëën sëpën ma?” ⁴⁰ Pël maan pit ngön ë olëak epël yema. “Pipmor won. Ni Parapasökëer wes nimë,” pël yema. Parapas pöp pi omnarö mënak pitëmot kain yewaup.

19

¹ Pailatök pim ngaaröen maan Yesu pol koröp wapötringöök momöa. ² Pël ëak ngaaröak ökre was mëak wii këmampön ulte ket ëak kepönöök mowaëak ngaaröa ulpëen köp möa namp wa momëa. ³ Pël elmëak naë së epël mëëa. “Yowe, Yuta omnaröa omën omp aköp,” pël mëak mor kaë momöa. ⁴ Pël yaëen Pailat pi kakaatiaan orö Yuta omnaröen epël yema. “Iteneë. Ne piikaan nga elmëëma utpet nent nokoirën. Pötaan arimëntta ëwat sënëak wes yanimë.” ⁵ Pël mëak Yesu pi këmampön ulre ulpëen pötring mësak tomök orö ulmëak epël yema. “Omën epopön iteneë.” ⁶ Pël maan kiri ar yaaö kaöaröere polisörö iteneë ëlak wiak epël yema. “Këra yetaprak möön wel wiip. Këra yetaprak möön wel wiip.” Pël yemaan Pailat pi epël yema. “Piikaan nga elmëëma utpet nent nokoirën. Pötaanök arimtok wak këra yetaprak momöë.” ⁷ Pël maan Yuta omnaröak epël yema. “Pimtok pimtën, ‘Ne Anutuu Ruup,’ pël yamëem Anutuu yapinte wa ngep yaë. Pötaanök tenim ngön kosangtak, ‘Pi wel wiip,’ pël ya.” ⁸ Pël yemaan Pailat pi ngön pöt kat wiak kas pan ëa. ⁹ Pël ëak kaalak Yesu mësak pim ka kaöeta kakaati

ilë epël mēēa. “Ni tarēkaan orōaup?” Pël maan Yesuuk kangiir nemaan ēa. ¹⁰ Pël ēēn Pailatök epël mēēa. “Töl ēēnak neen ngön nenēaan yaēn? Ne wil niulēēmaare kēra yetaparak nimōōma poutē weēre kosangēt pangk ēaap. Ni pōten kōpël ma?” ¹¹ Pël maan Yesuuk kangiir epël mēēa. “Anutuuk weēre kosang naningkēn ēanēēn neen ngep ēak nenēaan ēan tapōn. Pōtaanök omēn ne newak nim ngēsē wes nemēa pōpē saunetak nimēt il yewas.”

¹² Pël maan Pailat pi ngön pōt kat wiak wes momēēpēnēak yemaan Yuta onnarōak ngön ēak epël yema. “Ni omēn pipmor wes mēēmē pōt Rom omēn omp ak kaōap Sisa ngōntre kar naalmēēn ēēmēēt. Omēn namp pi pimtök pimtēn omēn omp akōp apna pōp pi Sisa piin kōōre tok elmēēpnaat.” ¹³ Pël maan Pailat pi ngön pōt kat wiak Yesu mēsak tomōkōl orō ngön ē pet yaira urtak wel aisēa. Ur pōta yapinte Kēl Purpurwer. Pōwer Yuta ngōntak Kapata pël yamēēa. ¹⁴ Akun pōt Anutuu mait elmēa akun ngēēngktakēēn omnant wa kön yaaō kēttak yak kētēp luptak wēēn Pailatök Yuta onnarōen epël yema. “Arim omēn omp akōpōn iteneē.” ¹⁵ Pël maan pit ngön ēak epël yema. “Pi wel wiip, wel wiip. Kēra yetaparak mōōn wel wiip.” Pël maan Pailatök epël yema. “E, arim omēn omp akōp kēra yetaparak mōōmēak yak ma?” Pël maan kiri ar yaaō kaōarōak epël yema. “Ten omēn omp ak munt nampta won, Sisa kopētap.” ¹⁶ Pël maan Pailat pi ngön pōt kat wiak Yesu kēra yetaparak mōōpēnēak ngaarōa naē wes yemomē.

*Yesu kēra yetaparak mōa
(Matiu 27:32-44; Maak 15:21-32; Luk 23:26-43)*

17 Ngaarö pit Yesu pimtë këra yetapër menak waalën kakaan mësak yang lup nenta yapinte Kepön Kos, Yuta ngöntak Kolkota, pörekë yes. 18 Pörek së Yesu këra yetaparak mö yemoulmë. Yesu tekarak, ën omën naar, namp we naöök ë yaulmë. 19 Pël ëën Pailatök ngön nent epël retëng ëak këra yetaparak wi yaulmë. “Yesu, Nasaret kakaanëp, Yuta omnaröa omën omp aköp.” 20 Yesu yetaparak möa yang lup pöt Yerusalem kak naë yak Yuta omnarö kamtaöök kaal wak yeem sangk kel yeëa. Retëng pöt Pailatök Yuta ngöntakre Rom ngöntakre Krik ngöntak poutë wi ulmëaut. 21 Pël ëën Yuta omnaröa kiri ar yaaö kaöaröak Pailatën epël yema. “Ni, ‘Yuta omnaröa omën omp aköp,’ pël retëng ëënganëp. Epël ë. ‘Puuk, “Ne Yuta omnaröa omën omp aköp,” pël yaaupok,’ pël retëng ë.” 22 Pël maan Pailatök epël yema. “Yök retëng ëanrek epël wiaap,” pël yema.

23 Ngaarö pit Yesu yetaparak mö ulmëak pim ulpëenre poë koröpöt kom ëak kong nent wesak neenemot ëa. Pël ëak pit pim ulpëen waliip omnaröa ket yeem ilak korir namëënëp wa. 24 Pël ëak pit neneren epël ök mëëa. “Tiar epop kelinganëp. Om ngasamtak wiak talëpök öpën pöten itaampa.” Pit pël ëën ngönëntak epël ëa pöt kë oröa.

“Pit nem ulpëenre poë koröpöt kom ëak wak ngasamtak wiak

talëpök nem ulpëen waliip öpën pöten itena.”
Pël wia pötak ngaarö pit pël ëa.

25 Yesuu këra yetapra ingtak öng epël ëak taueëa. Yesu ëlëpre ëlëpë nangapre Maria, Klopasë öngöpre Maria Matala kakaanëp pël ëak taueëa. 26 Pël ëën

Yesu pi itaangkën pim ëlëpre ne pim ru kent yaaup, tenip pim naë tauaan ëlëpön epël yema. “Ma, epop nim ruup.” ²⁷ Pël mëak neen epël yenëa. “Epop nim ëlëp.” Pël neaan akun pötak ne Maria mësak nem kaatak së ulmëak ngarangk elmëeimaut.

Yesu wel wia

(Matiu 27:45-56; Maak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Pël mëak Yesu pi pim yaat pet yair pël kön wiak ngönëntak wia pöt kë rapënëak epël ya. “Ne iiten yaë.” ²⁹ Pël yaan pit i kaö kel newer wak wain i som kep nent peö ëak wieëa pötak wariak këkalëp naö yapinte isop pöök wa tëak këntak yemowas. ³⁰ Pël ëën Yesu i pöt nak epël ya. “Yok pet yair.” Pël ëak kepönö töak ngemaan pim könöp oröön wel yawi.

Nga omën nampök Yesuu kalapmorök ingëp we-sira

³¹ Anutuu mait elmëa akun ngëëngktakëën Yuta omnarö pit omnant wa kön yeëa. Pötaanök pit omën sokur akun ngëëngktak këra yetaparak möaurö ngaarëk utaapnaaten kaaö ëën së Pailatën epël mëëa. “Ten yok pangk së ing kilöt rë moutak sokur ent ë wiin ma?” ³² Pël maan Pailatök ngaarö wes mëën së omën Yesuu naë möa pöaarë ing kiltepar rë yemout. ³³ Pël ëak Yesuun itaangkën pi yok wel wia ëën ing kiltepar nemoraan yaë. ³⁴ Pël äautak nga omën kopët nampök ingëper kalapmorök wesirën iire ëröt yaarö. ³⁵ Omën pöt yaëën itenaup nook arta kön wi kosang wasënëak ngön yaap ök yeniak. Ne ewat wë ngön yaap yeniak. Pötaanök ar kön wi kosang wasën. ³⁶ Ngönëntak epël wia pöt kë rapënëak oröa. “Pit pim kos naö mö

narëëpan.” ³⁷ Ën ngönëntak ngön munt nent epël äa. “Omnaröak pitëm ingëp moëa pöpön itaampnaan.”

Yesu weera

(Matiu 27:57-61; Maak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Yesu wel wiin Arimatia kakaan omën namp Yosep ngaan Yesuu ru sak wakaimaupök Yuta omën kaöaröen kas ëen ëlëep wëaupök Pailatë naë së Yesuu sokur ent ëëpënëak ök mëëa. Pël ëen Pailat pi kuure mak maan së sokur ent äa. ³⁹ Pël ëen Nikotimas ngaan röök nentak Yesuu naë sa pöp pi kolap köp nga kamp yaaö kep nent pim könömët 45 kilokram pöta ökök wak sa. ⁴⁰ Pël ëen piarip Yuta omnaröa welarö weerëpënëak yaaul kolap köp nga kamp yaaö pöt wa momëak poë koröpöök kör koëa. ⁴¹ Yesuu yetaprak möa yang lup pöta nokoliil ngës naö wieëa. Ngës pöök omën sokut wak së wiipënëak yaö äa kël öngöp naö wieëa. Pö omën namp nawiinö. ⁴² Pöt Anutuu mait elmëa akun ngëëngktakëen Yuta omnarö pit omnant kön yaëen kël öngöp pö naë wiaan yak piarip Yesuu sokur wak së weera.

20

Yesu weletakaan wal äa

(Matiu 28:1-8; Maak 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ Santeetak röökëer Maria Matala kakaanëp koutaring omën yangaöökë sa. Pël äak së itaangkën kël ur wari ulmëaumpel wa olaan kan tē wieëa. ² Pël ëen pi itenak pöömpö wais ten Saimon Pitaë naë oröak epël yenia. “Pit tiarim omp aköp wak së tarëk wia wes? Ten köpël.” ³ Pël niaan ten Pita kaatakaan oröak omën yangaöökë saut.

4 Pël äak kan kourak yesem nook Pita ënëm rë moolëak ne wet rëak omën yangaöök së oröaut. 5 Pël äak ne öngpök neilaan. Om tok ori öngpök itaangkën Yesuu poë koröp pëenö wieëa. 6 Pël äak wëen Saimon Pita pi nem ënëm wais omën yangaöökë öngpök së itaangkën poë koröpö wieëa. 7 Pël ëen itaangkën poë koröp Yesuu kepönöök kör koëauta wieëa. Pö muntaöring erën äak wi naön. Ponspons ëau pëlëer wieëa. 8 Pël ëen wet rëak së oröaup nookta öngpök së itenak kön wi kosang wesaut. 9 Pël ëa akun pötak Anutuuk ngönëntak, “Pi weletakaan wal ëëpnaap,” pël ëa pöt kön nawiin äaut. 10 Pël äak tenip kaalak kakël saut.

*Yesu pi Maria Matala kakaanëp öö pet elmëa
(Matiu 28:9-10; Maak 16:9-11)*

11 Maria pi omën yangaöök om wë ing aim wiak kël öngöpöök tok oriak itena. 12 Pël äak itaangkën ensel naar ulpëen kölamaar mëëauwaar kël öngöpöökë kakaati Yesuu urtak, namp ingesiarë urtak namp kepönöökë urtak äak wel aisaëëa. 13 Pël ëëëaurekaan epël mëëa. “Öng epop, ni tol ëënak ing yaan?” Pël maan epël mëëa. “Om narök nem Aköpë sokur wa pi nerek wia. Ën ngaöl yeëep pit korak tarëk wia wes? Ne pöten köpël.” 14 Pël mëak kaip ti itaangkën Yesu taueëa. Pël ëen Maria pi itenak, “Epop Yesu,” pël newasën ëa. 15 Pël ëen Yesuuk epël mëëa. “Öng epop, ni tol ëënak ing yaan? Talëpön ap yewasën?” Pël maan Maria pi ngës pöökë pepapök ya wesak epël mëëa. “Kaöap, nuuk pim sokur wak së nerek wiaup pöt wiaurekën ök nea. Pël ëen ne së ömaan.” 16 Maan Yesuuk epël mëëa. “Maria.” Pël maan Maria

pi kaip tiak Yuta ngöntak, “Raponai,” pël mëea, pöt tiarim ngöntak, Rë yanuulaup. ¹⁷ Pël maan Yesuuk epël mëea. “Ni ne wali neöngan. Ne nem Pepapë ngësë nawisën wë. Pël ëaarek ni së nem karuröen epël ök mam. ‘Ne Anutu nem Pepapë ngësë isumaap. Nem Pep pöp arim Pepap. Ën nem Anutu pöp tapël arim Anutu.’ ” ¹⁸ Pël maan Maria Matala kakaanëp pi wais ten Yesuu ruuröen epël yenia. “Ne omp aköpön itenaut.” Pël niak Yesu ngön piin mëea pöt tenën ök niiaut.

Yesu pim ruurö ëö pet elmëa

(Matiu 28:16-20; Maak 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ Yesuu ruurö ten Sante rö kan Yuta omnaröen kas ëën ka kan wari ulmëak kakaati wëën Yesu pi wais tenim tekarak taueë epël yenia. “Arim naë mayaap wiaap.” ²⁰ Pël niak pim kalapre morre pöt pet elniin piin itenak ya kë saut. ²¹ Pël yaëen Yesuuk kaalak epël yenia. “Arim naë mayaap wiaap. Pepak ne wes nemëen waisaut, nook tapël ar wes yanimë.” ²² Pi pël niak pul mën nimëak epël yenia. “Ar Ngëëngk Pulö weë. ²³ Pël ëak omnaröa saunat kërë moolaan won sëpnaat. Ën nemokërëen ëën pöt om wiaapnaat.”

Yesuuk Tomas ëö pet elmëa

²⁴ Yesu ten pim ru pöröen ëö pet elnia akun pötak tenim kar namp yapinte Tomas yapin nent Ruprup Ëak Wilaup, pi won. ²⁵ Pël ëën tenök piin epël ök mëëaut. “Ten Aköpön itenaut.” Pël maan Tomas pi epël yenia. “Nemtok nem itöörarök pim moresiarë wap sëëteparën itaampööre mor wotööring morö itaampööre ën kalapmorök ingëp

ëa seltak mores wesir itaampö pël naën ëëma pöt yaap newasngan.”

²⁶ Wë sant nent won sëën Santeetak Yesuu ruurö ten Tomasring kaalak kakaati wa top ëak ka kan wari ulmëak wëën Yesu pi kaalak wais tenim tekrak tauëë epël yenia. “Arim naë mayaap wiaap.” ²⁷ Pël niak Tomasën epël yema. “Nim mor wotö nem moresi wiak itan. Pël ëak mores nem kalapmorök ingëp ëa seltak wesir. Pël ëak kön selap ëënganëp kön wi kosang newasum.” ²⁸ Pël maan Tomasök epël yema. “Ni nem Aköp. Ni nem Anutu.” ²⁹ Pël maan Yesuuk epël yema. “Ni neen itenakök kön wi kosang yenewasën ma? Omën neen itnaangkënöröak kön wi kosang newasëpna pörö ërëpërëp ëëpnaarö.”

Son pim pep epwer retëng ëauta songönte

³⁰ Yesu pi tenim itöök retëng selap pan imaut. Pël ëa pöt ne pout pep epweri retëng naën. ³¹ Ne pi Anutuu Yaö Mëëaup, Kristo, Anutuu Ruup pöt ar kön wi kosang weseimeë pim naëaan wëwë kosangët koirënëëk yak kopët eptepar retëng yeë.

21

Ru 7 pörö i kaöök wëën Yesu ëö pet elmëa

¹ Wë akun nentak Yesuu ruurö Taipirias i kaöök së wëën Yesu tenim naë oröa. Ten ru eporö, ² Saimon Pitaare Tomas yapin nent Ruprup Ëak Wilaup, Nataniel Kena kak Kalili yangerakaanëpre Sepeti pim ruaarre ten Yesuu ru munt naar pël ëak wëën oröa. ³ Wë Saimon Pita pi epël yenia. “Ne i kaöök imën nga ë sumaan.” Pël niaan ten epël mëëaut. “Tiar pourö sëpenaan.” Pël

mëak tenta wangaöök ilëak ten pourö së röök pötak animaö namp naön äaut.

⁴ Ten i kaöök së wëen ëwa tëak kët mapënëak yaëen itaangkën Yesu pi i pisöök taueëa. Pël ëen ten itenak piin Yesu pël newasën äaut. ⁵ Pël yaëen Yesuuk epël yenia. “Nem ruurö ar imën namp koran wesetak?” Pël niaan ten epël mëëaut. “Won pan.” ⁶ Pël maan pi epël yenia. “Ar wangaöökë ë yaapkeelöök olaë. Pël äak narö korönëen.” Pel niaan ten iirëep kaöökë öngpök olaan imënörö kësang pan ilëak peö äak wëen werunëak poprak äaut. ⁷ Pël ëen nook Pitaan epël mëëaut. “Ëngkop Omp Aköppe.” Pël maan Saimon Pita pim ulpëenëp përe wiak ya yamëngkem wëaurekaan Omp Aköpë yapinte kat wiak ulpëenëp wa mëak i kaöök sörok yoola. ⁸ Pël yaëen ten wangaöökë ngaarëk së imën iirëep weru wiaut. Pöt i pisö wali won, kot nent temanön, 100 mita pöta ök.

⁹ I pisöök së el ulmëak itaangkën es newes meraan imënre kaömp nant ar ëëëa. ¹⁰ Pël ëen Yesuuk epël yenia. “Ar arim imën peene wan pöröakaan narö wak waiseë.” ¹¹ Pël niaan Saimon Pita pi wangaöökë ngaarëk is iirëep weru i pisöökël yawi. Pël äak itaangkën imënörö peö pan ëëëa. Pitëm saareet 153 pöt selap pan iirëep ilëpna saltak nailën äaut. ¹² Pël äaan Yesuuk ten së kaömp nën yenia. Pël ëen ten pourö, “Epop Omp Aköp,” pël wesak tenëkaan nampök Yesuun, “Ni talëp?” pël nemaan äaut. ¹³ Pël ëen Yesuuk wais kaömpöt kom ë ninak imënöröeta tapël yaë.

¹⁴ Yesu pi weletakaan wal ë wë tenim naë orö nirëen nentepar nent äa pöt pipët.

Yesuuk Pitaan sēpsēpōrō ngarangk ēēpna pōtaan akun nentepar nent ök mēēa

¹⁵ Ten kaōmp na pet irak Yesuuk Saimon Pitaan epēl yema. “Saimon, Sonē ruup, nim neen lup sant yaalnēēn pōt eporōaat il yemowasēn ma won?” Pēl maan Pitaak epēl yema. “Omp Aköp, yaap ni ēwat wēēn. Ne lup sant yaalni.” Pēl maan Yesuuk kangiir epēl yema. “Ni nem sēpsēp ruurō ngarangk ēēim öm.” ¹⁶ Pēl mēak Yesuuk kaalak akun nentak epēl yema. “Saimon, Sonē ruup, ni neen lup sant yaalnēēn ma?” Maan Pitaak epēl yema. “Aköp, yaap ni ēwat wēēn. Ne lup sant yaalni.” Pēl maan Yesuuk epēl yema. “Ni nem sēpsēpōrō ngarangk ēēim öm.” ¹⁷ Pēl mēak kaalak akun munt nentak epēl yema. “Saimon, Sonē ruup, ni neen lup sant yaalnēēn ma?” Pēl maan Pita pi Yesu pim akun nentepar nent, “Ni neen lup sant yaalnēēn ma?” pēēl mēēa pōtaan ya ngēs ēak epēl yema. “Aköp, ni omēn poutōn ēwat yaaup. Nem niin lup sant yaalni pōtenta ēwat wēēn.” Pēl maan Yesuuk epēl yema. “Ni nem sēpsēpōrō ngarangk ēēim öm.” ¹⁸ Ne yaap pan niamaan. Ni ngaan ulwas wē kan nim kent kön wiautēēl sumēak nimtok nim yepatu urak seimaup. Wē ulöp sumē pōtak nim moresiar elmēak wēēn maim nampök wii nitēak nim kaaō ēēmē pōl mēs nuwak sēpnaat.” ¹⁹ Yesu pi ngōn pipēt Pitaē wel wiipna akunetak Anutuu yapinte wak isēpnaat pōtakēlök mēēa. Pēl mēak kaalak epēl yema. “Nem ēnēm ēēm.”

Yesuu ru kent yaaup, Son, pim ngōnte

²⁰ Yesure Pita piarip yesem Pita pi kaip ti itaangkën ne piarpim ënëm yesan. Ne ngaan kaömp naö akunetak Yesuu naë wel aisëëë piin epël mëëaut. “Aköp, talëpök niin kup mowiipën?”

²¹ Pël ëën Pitaak neen itenak Yesuun nemëën epël yema. “Omp epop tolël ëëpën?” ²² Pël maan Yesuuk kangiir epël yema. “Nem kentöök pi om wëën ne kaalak waisuma pöt nemtëët. Ën ni nem ënëm ëëm.” ²³ Pël maan pit repak së pitëm karuröen epël mëëa. “Omën pöp wel nawiin ëëpën ya,” pël mëëa. Pël ëaap Yesu pi pöt, wel nawiin ëëma pöten nemaan. Pi om epël mëëa. “Nem kentöök pi om wëën ne kaalak waisuma pöt nemtëët.”

²⁴ Yesu pi neenök ngön pipot ëa. Ne tapöpök ngön epot retëng ë yaningk. Epot pout yaapöt. Nem karuröeta nem epotön yaap ya pël yewas.

²⁵ Yesu ya ke nentere nent mëneimaut kësang wiaap. Ne kön wiin pöt pout pepatë wiipena pöt selap pan ëëpnaat.

NGÖNËN PEPEWER
The New Testament in the Weri Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Weri long Niugini

copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Weri

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

ec1ac06d-1c8c-5be3-8326-dcf0ceacd4c2